Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 231 (9877). • 1990 йил 4 декабрь сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Совет Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқи Президентининг

ФАРМОНИ

ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ВА ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛ МОЛЛАРИНИ САҚЛАШ, ТАШИШ ВА САВДО ҚИЛИШДА ТАРТИБ УРНАТИШ МАҚСАДИДА ИШЧИ НАЗОРАТИНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Озиқ-овқат бозорида вужудга келган фавқулодда ҳолат, озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмол қиладиган бошқа моллар савдосида ва таъминот системасидаги оммавий суиистеъмоллар, фуқароларнинг бу соҳада тартиб ўрнатиш тўғрисидаги қатъий мурожаатлари муносабати билан **қарор қиламан:**

1. Истеъмол бозоридаги вазиятни барқарорлаштириш даврида халқ истеъмол молларининг яшириб қўйилиши, бузилиши, ўғирланиши ва чайқов қилиниши пайини қирқиш учун шу молларнинг ишлаб чиқарувчидан то истеъмолчигача етиб боришидаги бутун йўлда жуда қаттиқ ишчи назорати ўрнатилсин.

Шу мақсадда ўн кунлик муддат ичида меҳнат жамоалари, ўқув юртлари вакилларининг йиғилишларида район, шаҳар, шаҳарлардаги район ишчи назорати қўмиталари сайлансин. Қўмиталарнинг қарорига биноан корхона ва ташкилотларда, шунингдек аҳоли истиқомат жойларида ишчи назорати гуруҳлари тузилиши мумкин.

Ишчи назорати қўмиталарига ва гуруҳларига сайланган кишининг шахсидан гувоҳлик берувчи ҳужжат халқ депутатлари Советларининг тегишли ижроия қўмиталари томонидан берилади.

Ишчи назорати органларига:

озиқ-овқат ва енгил саноат корхоналарини, савдо, умумий овқатланиш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ташкилотларини, омборлар ва ёрдамчи хоналарни, савдо муассасаларининг базаларини, шунингдек кооперативларни текшириш;

маҳсулотлар ва молларнинг ташилишини, вагонлардан, бошқа транспорт воситаларидан тушириб олинишини ҳамда истеъмолчига етказиб берилишини назорат қилиш;

текшириш ўтказилаётган корхона ва ташкилотдан, шунингдек уларни бошқарувчи идоралардан молларнинг мавжудлиги, тақсимланиши ва сотилиши тўғрисида зарур ахборот ва ҳужжатларни олиш;

қоидабузарлик ҳоллари аниқланган тақдирда савдо корхоналарини, омборларни, базаларни вақтинча ёпиб қўйиб, бундан юқори ташкилотларни, шунингдек ички ишлар идораларини дарҳол хабардор қилиш;

суиистеъмолларда ва хўжасизликда айбдор бўлган ходимларни ишдан четлаштириш ёки бўшатиш ҳақида таклифлар киритиш, зарур бўлган ҳолларда жиноий иш қўзғатиш масаласини тегишли органларнинг олдига қўйиш ҳуқуқи берилсин.

2. Иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг ҳукуматлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва уларнинг ижроия қўмиталари ишчи назорати ва ички ишлар идораларининг, халқ назорати ва идоравий назорат, депутатлар гуруҳлари ва комиссияларининг куч-ғайратларини бирлаштирсинлар.

Ишчи назорати қўмиталари учун маҳаллий имкониятлар ҳисобидан зарур бинолар, транспорт ажратиб берилсин, телефон алоқаси билан таъминлансин.

Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия қўмиталари, уларнинг маъмурий комиссиялари ишчи назорати аниқлаган суиистеъмол ҳолатлари юзасидан зудлик билан қарорлар қабул қилсинлар.

3. ССЖИ Ички ишлар вазирлиги, ССЖИ Давлат хавфсизлиги қўмитаси ва уларнинг жойлардаги органлари корхона ва ташкилотларни текшириш пайтида ходимларнинг ишчи назорати қўмиталари билан доимий ўзаро алоқасини таъминласинлар. Вазиятнинг фавқулоддалигини назарда тутиб, савдо соҳасидаги суиистеъмол ҳолатларининг олдини олиш ва пайини қирқиш юзасидан дарҳол чоралар кўрилсин, шу мақсадда заруратга қараб мувaққат бўлинмалар тузилсин.

Савдо қоидаларини ашаддий бузиш, талон-торож ва чайқовчилик тўғрисидаги ишлар юзасидан сайёр суд мажлисларини ўтказиш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблансин.

Совет Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 30 ноябрь.

РЎЗНОМАГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

АРЗИМНИ КИМ ТИНГЛАЙДИ?

Ҳурматли муҳаррир!

Ўйлаб-ўйлаб дардимни сизларга айтишга аҳд қилдим. Бутун ишонч-илинжим сизлардан.

Мен Янгийўл ноҳия марказий поликлиникасида санитарка (оддий ишчи) бўлиб ишлардим. 1990 йили декретга чиқдим. Май ойида иккинчи фарзандим туғилди. Каттаси бир ярим яшар. Июнь ойида иккинчи фарзандим учун нафақа ва суюнчи пули олиш учун ҳужжатларни расмийлаштирган эдим. Уларни марказий поликлиника касаба уюшма раиси Қаҳҳор Акбаровга топширдим. Раис эса ҳали у кам, ҳали бу кам, деб бир ойдан кўпроқ югуртирди. Икки ёш болам билан қийналиб бўлса ҳам айтган ҳужжатларини тўғриладим. Июль ойидан кун ора қатнайман, пул чиқмаган бўлади. Бухгалтериядан сўрасам, «Ҳужжатларингизни касаба уюшма раиси топширгани йўқ», дейишди. Раисни эса ҳеч учрата олмадим. Ноябрь ойининг 5-куни борсам, бола пуллари у ёқда турсин, икки болам билан қийналиб тўплаган ҳужжатларимни «йўқолди»-га чиқариб ўтирибди. Бошқатдан ҳужжат тўпланг, дейди.

Турмуш ўртоғим Совет Армиясидан II-группа ногирони бўлиб қайтган. 70 сўм нафақа олади. Бу пул бир бозорликка ҳам етмайди. Дардимни поликлиника бош врачи Қўчқорали Азимовга айтдим. У Қ. Акбаровга ҳужжатларини тез топиб, тўғрилаб беринг, дея топшириқ берди. Қ. Акбаров эса мени чақириб, ҳужжатларингни ўзинг тўғрила, кейин мен бухгалтерияга топшираман, деди. Ахир, олти ойдан бери югуртириб, икки ёш болам билан овора қилиб, ярим йил ўтгач, «Пул керак бўлса югурасан-да», дегани алам қилмайдими?! ЗАГС-дан эса суюнчи пули учун ҳужжат бир марта берилар экан.

Ўзи қонун-қоидаларимизга ҳам ҳайрон қоласан, киши. Маълумоти оддий фельдшер бўлса ҳам инсонлар тақдирини шунга ўхшаш ҳеч кимни писанд қилмайдиганларга ишониб топшириб қўйишади. Ёки шу ердаги раҳбарларнинг ҳам тили қисиқмикин-а? Ҳукуматимизнинг оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, Совет Армияси ногиронларига ёрдам бериш тўғрисидаги қарорларини булар менсимайдими? Бу ерда муҳофаза қилиш у ёқда турсин, ҳужжатларни йўқ қилиб юборишади.

Ҳурматли муҳаррир, сиздан илтимос, менга ўз ҳақимни ундириб беришда ёрдам кўрсатинг.

Ёқутхон АЛИОХУНОВА.
Янгийўл ноҳияси.

ТАҲРИРИЯТДАН: Ёқутхон Алиохунованинг эътирозларида жон бор. Наҳотки, Янгийўлда моддий ёрдамга муҳтож бўлиб турган онанинг дардларига қулоқ соладиган инсофли одамлар йўқ бўлса?! Албатта, бор. Фақат Ёқутхон уларни тополмаётган бўлса керак. Ишончимиз комилки, ана шу инсофли одамларнинг ўзи энди сарсон-саргардон бўлган онани қидириб топишади.

ҲАММА ЕРЛИК БЎЛДИ

Бу хушхабарни сизларга Тошкент ноҳия Турғун Мирзаев номли хўжаликдан йўллаяпман.

Ниҳоят одамларнинг орзиқиб кутган дамлари келди. 9 ноябрь тонг саҳарлаб хўжалик аъзоларидан юздан зиёди тўпланишди: улар томорқа — ер олиш учун йиғилишган эдилар. Бир-бирларига кўз қирларини ташлаб бўлишгач, ҳаммаларининг диллари равшанлашди, чунки ораларида «совға-саломлар» билан келиб яхлит-яхлит ер олувчи «бойваччалар» йўқ эди. Кечга бориб эса йиғилганларнинг ҳаммаси ерлик бўлди.

Ҳ. ЖЎРАЕВ.

ЧОЙХОНА ИШ БОШЛАДИ

АНГРЕН шаҳри яқинида жойлашган Қорабоғ даҳасида яқингача қариялар ва аҳоли дам оладиган биронта тузукроқ жой йўқ эди. Бу ҳақда турли доирадаги йиғилишларда кўп гап бўлди. Ниҳоят ветеранларнинг истаги амалга ошди. Янги чойхона биноси қурилиб ишга туширилди. Бундан барча миннатдор бўлмоқда. Яқин келажакда бу чойхона олдида ошхона ҳам қурилади.

Ў. ЖЎРАЕВ.

• *Луқма*

Кўчаларга қачон сон киради?

ПОЙТАХТИМИЗ кўчаларининг кўпчилиги хўжасизлик, қаровсизлик оқибатида ночор аҳволга келиб қолган. Энг моҳир ҳайдовчи ҳам машинасини Ишчилар шаҳарчасидаги Адҳам Раҳмат номли кўчанинг ўйдим-чуқурларига туширмасдан ўтолмаса керак. Айниқса ариқдан оқиши керак бўлган сув кўча ўртасидан оққанида машиналар ифлос сув сачратмасин деб пиёдалар ҳам қаёққа қочишини билмай қолиши турган гап.

Бундай аҳволга шаҳарнинг Т. Жалилов, полковник Ҳамидов номли кўчаларида ҳам дуч келиш мумкин.

Миқдори икки баравар ошган йўл солиғини бекаму кўст ундириб турганларидан кейин, мутасадди ташкилот раҳбарлари шундай кўчаларга ҳам қиё боқиб қўйишсинда!

А. НАБИХЎЖАЕВ,
пенсионер.

ХАЛҚАРО ЭКИПАЖ ПАРВОЗ ҚИЛДИ

«СОЮЗ ТМ-11» ФАЗОВИЙ КЕМАСИ УЧИРИЛДИ

ТАСС ХАБАР ҚИЛАДИ

1990 йил 2 декабрь куни Москва вақти билан соат 11 дан 13 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз ТМ—11» фазовий кемаси учирилди.

Кема экипажи таркиби командир Виктор Афанасьев, бортинженер Совет Иттифоқи Қаҳрамони, ССЖИ фазогир учувчиси Муса Манаров ва Япония фуқароси журналист Тойехиро Акиямадан иборат.

Парвоз режаси «Союз ТМ—11» кемасини учувчи бошқарадиган «Мир» орбитал комплекси билан туташтиришни ҳамда унда еттинчи асосий экспедиция экипажи — фазогирлар Геннадий Манаков ва Геннадий Стрекалов билан биргаликда иш олиб боришни кўзда тутади.

«Союз ТМ—11» кемасининг барча системалари бенуқсон ишламоқда. Виктор Афанасьев, Муса Манаров ва Тойехиро Акияма ўзларини яхши ҳис этишмоқда.

Фазовий аппаратларнинг туташтирилиши 4 декабрь кунига белгиланган.

СУРАТДА: «СОЮЗ-ТМ 11» космик кемаси экипажи аъзолари (чапдан ўнгга) Тойехиро Акияма, В. М. Афанасьев, М. Х. Манаров.

А. ПУШКАРЕВ сурати. (ТАСС).

Виктор Михайлович АФАНАСЬЕВ

Виктор Михайлович Афанасьев 1948 йил 31 декабрда Брянскда туғилган.

1970 йилда у А. Ф. Мясников номли Қизил Байроқ орденли Качинск учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртини тугатди. Ҳарбий-ҳаво кучларида учувчи, кейинроқ синовчи-учувчи бўлиб хизмат қилди. Учиш аппаратларининг 40 дан зиёд турини ўзлаштирган. «1-класс ҳарбий учувчи» ва «1-класс синовчи-учувчи» малакаларига эга.

В. М. Афанасьев — 1971 йилдан КПСС аъзоси.

1980 йилда асосий ишдан ажралмаган ҳолда Серго Орджоникидзе номли Москва авиация илмгоҳини тугатди. Коинотга учишга 1985 йилдан тайёрлана бошлади. «Союз ТМ» кемасида ва «Мир» орбитал станциясида парвозларга тайёргарлик тўла курсидан ўтди.

Муса Хиромонович МАНАРОВ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, ССЖИ фазогир-учувчиси Муса Хиромонович Манаров 1951 йил 22 мартда Боку шаҳрида туғилган.

1974 йилда Серго Орджоникидзе номли Москва авиация илмгоҳини тугатганидан кейин «Энергия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлайди. Ўзининг билимдон ва ташаббускор мутахассис эканлигини кўрсатди. «Мир» орбитал комплекси парвозини бошқаришда ўрин алмашиб ишлайдиган учиш раҳбари сифатида иштирок этган.

М. Х. Манаров — 1980 йилдан КПСС аъзоси.

Фазогирлар отрядига 1978 йилда киритилган. 1987—1988 йилларда Муса Хиромонович «Мир» станциясида учинчи асосий экспедициянинг бортинженери сифатида фазовий парвозда бўлган. Бу парвоз рекорд муддат — 366 кеча-кундуз давом этган. Унга «2-класс фазогири» малакаси берилган.

М. Х. Манаров — РСФСЖ халқ депутатидир.

ТОЙЕХИРО АКИЯМА

Япония фуқароси Тойехиро Акияма 1942 йил 22 июнда Токиода туғилган.

1966 йилда Токиода халқаро христьян дорилфунунини тугатганидан кейин Япониядаги Ти-Би-Эс телевизион корпорациясида ишламоқда. Ҳозир у — халқаро янгиликлар программасининг катта муҳаррири ва шарҳловчиси.

Тойехиро Акияма мухбир сифатида парвозларда қатнашиш учун Япония ҳарбий-ҳаво кучларининг қирувчи самолётларида тайёргарлик кўрди.

1989 йил октябрь ойида Ю. А. Гагарин номли Фазогирларни тайёрлаш марказида машқ қила бошлади. «Союз ТМ» кемаларида ва «Мир» орбитал комплексида парвоз қилишга тайёргарлик курсидан ўтди.

КАДРЛАР ЎҚУВИ

Сиёсатшунослик ва бошқарув илмгоҳи раҳбар ходимлар ва мутахассислар малакасини ошириш факультетида тингловчилар навбатдаги гуруҳининг ўқуви тугалланди. Булар Ўзбекистон ва Тожикистон Компартиялари қишлоқ ноҳия қўмиталарининг иккинчи котиблари эди.

Машғулотларда тингловчилар асосий эътиборни социализм қуриш ленинча концепциясини чуқур ўрганиш ва ижодий қўлланишга, сиёсий системани туб ислоҳ қилишнинг назарияси ва амалиёти билан боғлиқ долзарб масалаларга, жамиятни демократиялаш ва кўп партиялилик шароитида КПССнинг ўрни ва мавқеини аниқлашга қаратдилар.

Тингловчилар ҳузурида Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг иккинчи котиби А. С. Ефимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг котиблари А. И. Икромов, Ж. Ҳ. Ҳамидов, КПСС Марказий Назорат қўмитаси раёсатининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Назорат-тафтиш қўмитасининг раиси Ш. М. Йўлдошев, давлат бошқаруви идораларининг ва жамоат ташкилотларининг масъул ходимлари, Ўзбекистон ва Тожикистондаги бир қанча вазирликлар ва маҳкамаларнинг раҳбарлари нутқ сўзладилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ XXII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА:

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон Коммунистик партияси XXII съездининг иккинчи босқичи 1990 йил 7 декабрь куни соат 10.00 да Санъат саройида очилишини маълум қилади.

Съезд делегатлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида шу йил 5 декабрь куни соат 9.00 дан 17.00 гача ва шу йил 6 декабрь куни 14.00 дан 19.00 гача рўйхатга олинади.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ИРОҚ МУЛОҚОТГА ТАЙЁР

● **ИРОҚ** Форс кўрфазидаги ҳарбий тангликни муҳокама қилиш учун АҚШ президенти Ж. Бушнинг таклифини қабул қилганлигини расман эълон қилди. Дипломатик маҳкамалар раҳбарлари учрашуви ҳамда бошқа масалаларга тааллуқли саволлар Ироқ Вашингтондан расмий таклиф олгандан кейингина келишилади. Ироқ томони музокаралар пайтида Форс кўрфазидаги аҳвол билан биргаликда араб-исроил муҳолифлигига доир муаммолар ҳам кўриб чиқилиши лозимлигини шарт қилиб қўйди.

● **АҚШ** президенти Ж. Буш ўзининг Кэмп-Дэвиддаги қароргоҳида Америка Қўшма Штатлари қуролли кучлари штаблари бошлиқлари қўмитаси аъзолари билан учрашув ўтказди. Ироқ Қувайтга бостириб кирганидан буён Ж. Буш иккинчи марта ана шундай учрашув ўтказди. АҚШ президенти миллий хавфсизлик бўйича ёрдамчисининг ўринбосари Р. Гейтс «Си-эн-эн» телекомпанияси мухбири билан қилган суҳбатида, бу учрашув «ҳарбий маслаҳат эмас», аммо Форс кўрфазидаги масалалар ҳам кун тартибида туради, деб айтди. Ироққа қарши иттифоқ аъзолари АҚШ билан биргаликда ҳарбий ҳаракатларда қатнашадиларми, деган саволга Р. Гейтс америкаликларнинг ёлғиз ўзлари жанг қилмайдилар деб бизларни ишонтиришмоқда, деди.

ДАНИЯ РОЗИЛИК БЕРМАЁТИР

● **ҲУКМРОН** консерватив халқ партияси раҳбари, бош вазир П. Шлютер журналистлар билан учрашув чоғида Совет Иттифоқидан ҳамда Шарқий Оврупо мамлакатларидан келаётган муҳожирларнинг доимий яшашлари учун Дания рухсат бермайди, деб айтди. Бундай қилинганлигининг асосий сабаби бу мамлакатда ишсизлар сонининг кўпайиб бораётганлигидир.

ҚЎШИНЛАР ҚАЧОН ЧИҚАРИЛАДИ?

● **СОВЕТ** қўшинларини Польшадан чиқариш масалалари билан шуғулланувчи Польша ҳукумат комиссияси вакили Амброзяк «Жиче Варшави» рўзномаси мухбири билан қилган суҳбатида бизлар сўнгги совет солдатининг Польша ҳудудидан 1991 йил 31 декабрда чиқиб кетишини истаймиз, деди. Лекин шуни ҳам айтиш кераккн, — деди Амброзяк, — совет қўшинлари бизнинг мамлакатимизда Чехословакия ва Венгриядан фарқли ўлароқ бошқа шартлар асосида турибди.

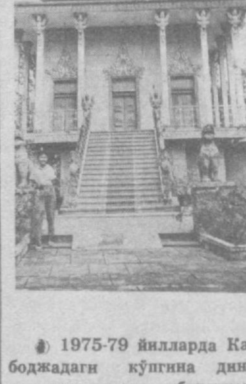

● 1975-79 йилларда Камбоджадаги кўпгина диний қадамжолар ва ибодатхоналар йўқ қилиб ташланган эди. Эндиликда улар қайта тикланмоқда. Суратда: «Свай Попеа» ибодатхонаси.

В. КАПРАЛОВ сурати (ТАСС).

ҲИБСГА ОЛИШ ҲАҚИДА ОРДЕР

● **БЕРЛИНДАГИ** Тиргартен ноҳиясининг биринчи босқичдаги суди суд палатаси сўровига биноан Германия Демократик Жумҳурияти собиқ раҳбари Э. Хонеккерни ҳибсга олиш тўғрисида ордер берди. Э. Хонеккер одамлар Берлин деворини ошиб ўтиш учун ҳаракат қилганларида уларга ўқ отиш учун буйруқ берганликда айбланмоқда. Бундай ҳужжатлар ҳарбий архивдан топилди. Ўша отиш пайтида деярли 190 нафар киши ҳалок бўлган эди.

БАНГЛАДЕШДА ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ

● **БАНГЛАДЕШ** президенти Х. М. Эршад телевидение орқали халққа мурожаат қилганидан сўнг ўтган сешанбадан бошлаб фавқулодда ҳолат эълон қилинди. 110 миллион аҳолиси бўлган бу мамлакатда сиёсий вазият қалтис бўлиб турибди. Оппозициядаги кучларнинг ҳукуматга қарши чиқишлари авж олгач, президент шундай тадбир кўришга мажбур бўлди.

МОЗАМБИКНИНГ ЯНГИ КОНСТИТУЦИЯСИ

● **ЎТГАН** жума куни Мозамбик янги конституцияси амал қила бошлади. Эндиликда бу мамлакат Мозамбик Халқ Жумҳурияти деган номини ўзгартириб, Мозамбик жумҳурияти деб аталади. ФРЕЛИМО партиясининг якка ҳокимлиги тугатилиб, кўппартиявийлик тузумга ўтилмоқда. Эндиликда ишчилар иш ташлаш ҳуқуқига эга бўладилар. Матбуот эркинлиги берилмоқда. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг мустақиллиги сари дастлабки қадамлар қўйилади.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

БИЛИМЛАР САФАРДА САЙҚАЛЛАНАДИ

● «ТАРҒИБОТЧИ—90» ●

Маълумки, жамиятимизни янгилаш, мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий ҳаётини демократиялаш ва қайта қуриш даврида партия ва барча коммунистларнинг мафкуравий фаолияти ҳам шунга мувофиқ тарзда ўзгармоғи лозим. Авваллари мафкуравий тарбия бобида қўлланиб келинган кўпгина шакл ва услублар ҳозирги шароитларда қайта кўриб чиқилмоғи, такомиллаштирилиши, тўлдирилмоғи даркор. Мазкур иш вақт ва чуқур таҳлилни талаб қилади. Ҳозирги пайтда бу борада тажриба тўпланмоқда. Бу эса жуда муҳим.

Шу маънода Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси ва Тошкент вилоят партия қўмитасининг жумҳурият тарғиботчи кадрлари малакаси, дунёқараши кенглиги ва фаоллигини ошириш бўйича ташаббус билан чиққанликлари айниқса диққатга сазовор. Мен мамлакатда амалга оширилаётган қайта қуришни сиёсий жиҳатдан таъминлашни янада яхшилаш мақсадида ҳамкасблар орасидаги ўзаро ижодий алоқаларни, халқлар ўртасидаги байналмилал дўстликни ривожлантириш борасида партия маорифи йўли билан тажриба алмашиш учун мамлакатнинг турли минтақалари бўйлаб сафарлар уюштиришдек тарғиботчи-ташвиқотчи кадрлар тайёрлашнинг бутунлай янги шаклини назарда тутмоқдаман.

Жумҳуриятимиз пойтахт вилояти тарғиботчиларининг мамлакатимиз мантақалари бўйлаб сафарлари 1987 йилдан амалга оширила бошланди. Бу орада «Тарғиботчи» поезди Болтиқбўйи, Белоруссия, РСФСР, Карпат орти, қаҳрамон шаҳарларда бўлди. Бундан аввалги икки сафар ҳақида, қандай сиёсий-тарбиявий ишлар олиб борилгани тўғрисида матбуотда бир неча бор ҳикоя қилганман.

«Тарғиботчи—90» маршрути ўтган жойларда мен ўз ҳамкасбларимга иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий масалаларни таҳлил этиб бериб, ўзимиз қилаётган, жумҳуриятда амалга оширилаётган ишлар ҳақида ҳикоя қилдим.

Хўш, «Тарғиботчи—90» поездининг сафарига қандай тараддуд кўрилганди ва у қандай ўтди?

Сафар иштирокчилари сиёсий билимдонлиги ва ишчанлиги, асосий иш жойида ва тарбия соҳасидаги фаоллилигига қараб вилоят ва ноҳия партия қўмиталари томонидан танлаб олинди. Поезд таркибида завод ва фабрикалар, муассаса ва ташкилотлар, қишлоқ хўжалиги, савдо, ширкатлар, олимлар, маориф, соғлиқни сақлаш ходимлари, ижодкор зиёлилар ва бошқаларнинг уч юздан зиёд вакиллари бўлиб, улар орасида турли жинс, ёш ва касбдагилар бор эди. Сафарнинг ўзига хос хусусияти шундан иборат эдики, унда Тошкент вилояти вакиллари билан бир қаторда Туркманистоннинг Чоржўй ва Тожикистоннинг Ленинобод вилоятлари вакиллари ҳам иштирок этмоқда эдилар. Бу яқин қўшниларимиз билан ўзаро тажриба алмашиш имконини бергани учун ҳам катта аҳамият касб этди. Шу тариқа тарғиботчилар мамлакатимиз Шарқида бўлиш билан бир қаторда йўл-йўлакай ўз дўстлари билан мулоқотда бўлиб бордилар.

Сафарга жўнаб кетиладиган кун — 30 сентябрда унинг барча иштирокчилари марказий темирйўл вокзали олдидаги майдонда тўпландилар, бу ерда илиқ хайрлашув сўзлари жаранглади, Тошкент вилоят партия қўмитаси вакиллари томонидан вазифалар қўйилди, ноҳия гуруҳларининг раҳбарлари тайинланди.

15 та вагондан иборат «Тарғиботчи—90» сайёҳлар поезди Тошкентдан бошлаб Олма-ота, Барнаул, Новосибирск, Красноярск, Томск, Иркутск, Чита, Улан-уде, Благовешченск, Хабаровск, Владивосток маршрутини босиб ўтиши керак эди.

Умуман олганда ушбу сафар ҳаётий дунёқарашни кенгайтириш, сиёсий маориф борасидаги қайта қуриш тажрибаси билан таништириш, тарғиботчилар орасидаги ижодий алоқалар кўламини ривожлантириш ва методик тайёргарликлар даражасини ошириш, турмушимизни янгилаш ҳамда халқаро дўстликни мустаҳкамлаш бобида партия ташкилотлари тажрибасини ўрганиш мақсадида уюштирилган эди. Бунга эришилди ҳам.

Иштирокчиларнинг бари ўз кўрган-кечирганларидан, Ўрта Осиёлик ҳамкасблари билан мулоқотлардан қониқиш ҳисини туйдилар. Биз ястаниб ётган далалар, саҳролар, ўрмонларни кўрдик. Фақатгина Сибирь ва Узоқ Шарқда бўлган кишигина бу ўлканинг қанчалар табиатга ва табиий манбаларга бойлиги ҳақида тасаввурга эга бўлиши мумкин. Биргина ўрмонларнинг ўзини олайлик. Улар беҳад чўзилиб кетган, бамисоли денгиз дейсиз. Тўғри, ҳамма ерда бўлгани каби, бу ерда ҳам улардан хўжасизларча фойдаланишаяпти. Бу ҳақда кейинроқ яна тўхталиб ўтаман. Сибирдаги энг йирик дарё — Енисей, чуқур ва чучук сувли беқиёс Байкал, уни ўраб турган тоннеллар, Байкалга келиб қуюлувчи Ангара — буларнинг бари бизда катта таассурот қолдирди.

Чита ва Бурятия даштларини, жаҳондаги энг йирик дарёлардан бири — Амурни, Амур вилояти маркази Благовешченскни кўрдик.

Ўрмонлар, дарёлар, тоғлардан иборат Приморьенинг ажойиб табиат манзараларидан завқландик. Владивостокда Тинч океан кенгликларини кузатишга муваффақ бўлдик. Хабаровск ва Приморье ўлкаларининг табиий-иқлим шароитлари у ерда гуруч, соя етиштиришга, олма, нок, ерёнғоқ ҳосили олишга имкон беришини, яъни Ўрта Осиёга ўхшаб кетишини эслатиб ўтмоқчиман. Сибирь ҳам, Узоқ Шарқ ҳам чорвачиликни истиқболли ривожлантириш минтақалари ҳисобланади. Зеро, бу ерда улкан миқёсли яйловлар сероб. Аммо, бу имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаяпти.

Шуни айтиб ўтиш кераккки, бу ерларда чорвачилик учун тўйимли озуқа бўлиб хизмат қилиши мумкин бўлган ўсимликлар, ўрмон зоналарида эса кесиб, ҳозирлаб қўйилган ёғочлар кўпинча ёқиб юборилар экан. Фақатгина қимматли ёғочгина олиниб, қолганлари чиқитга чиқарилади. Биздаги пахтага бўлган муносабат сингари, у ерларда ҳам дарахтларга хом ашё сифатида қаралади, яъни чиқитсиз ишлаб чиқариш технологияси йўлга қўйилмаган.

Яна бир кузатувим билан ўртоқлашмоқчиман. Йўлимиз давомида кўплаб уйлари ҳувиллаб ётган аҳоли пунктларига дуч келдик. Мазкур қишлоқлардаги одамлар турмуш шароитларининг йўқлиги сабабли уларни тарк этишган. Бу эса қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ривожига салбий таъсир кўрсатади. Турғунлик йилларида колхоз ва совхозларда кўплаб ортиқча уй-жойлар бунёд этилганини яхши биламиз. Уларга мамлакатимизнинг турли жойларидан одамлар кўчиб келади деб умид қилинган эди. Аммо, бундай бўлмади. Ҳайтовур, ҳозир бу борада ишлар анча жонланди.

Барча жойларда бўлгани каби маршрутимиз давомида ҳам экологик муаммо бизни жиддий ташвишлантирди. Айниқса, Читада аҳвол оғир эканлигининг гувоҳи бўлдик. Бу ерда ҳаво ҳаддан зиёд ифлосланган. Юзага келган иқтисодий вазият туфайли дўконларда озиқ-овқат маҳсулотлари танқислиги пайдо бўлган, айниқса балиқ маҳсулотлари етишмай қолган, бу бизни — денгиз маҳсулотларини кам тановул қилувчиларни жуда ажаблантирди.

Илм аҳли бўлганимиз сабабли илмий муассасалардаги аҳвол билан ҳам қизиқдик. ССЖИ Фанлар академияси Сибирь бўлинмаси Академшаҳарчаси (Новосибирск шаҳрида) бизда катта таассурот қолдирди. У ҳаёт кечириш ва ишлаш учун бутун қулайликлар мавжуд бўлган бутун бир шаҳар экан. Шаҳарнинг ўзи жуда қулай жойда жойлашган, унинг қурилиши мобайнида табиатнинг гўзал манзараларига путур етказмай, сақлаб қолишга муваффақ бўлинган. Новосибирскнинг ўзида, шунингдек Иркутск, Улан-уде, Владивостокда ССЖИ Фанлар академияси шўъбалари ишлаб турганлигига ҳавасимиз келди. Афсуски вақтимиз зиқлиги туфайли илмий муассасаларга ташриф буюришга улгуролмадик.

Дўстлар билан давра суҳбатларида, радио орқали мулоқотларда ўтмаган кунимиз бўлмади десам муболаға бўлмас. Хусусан, Чита ва Улан-уде шаҳарларида ҳамкасбларим икки марта сиёсий маориф уйларидаги давра суҳбатларига таклиф қилишди. Мазкур шаҳарлар тарғиботчилари билан мулоқотлар ўзаро қутловлар, совға-саломлар алмашинуви ва бизнинг концерт билан тугарди. Бундай учрашувларнинг ташкилотчиларига тўн, дўппи, турли миллий идишлар ва бошқа хил ҳадялар тақдим қилардик. Маҳаллий тарғиботчилар бизга ўз фаолиятлари ҳақида, ўзлари истиқомат қилаётган шаҳарларнинг аҳволи ва истиқболи тўғрисида, халқ хўжалигини қайта қуришнинг бориши ва бу борадаги қийинчиликлар хусусида ҳикоя қилиб беришарди. Ўз навбатида биз ҳам тажрибаларимиз билан ўртоқлашдик, вилоятимиз ва жумҳуриятимиз ҳаёти, саноат, қишлоқ хўжалиги, айниқса, пахтачиликдаги ўзгаришлар, меҳнаткашлар турмушини яхшилаш бўйича олиб борилаётган ишлар ҳақида сўзлаб бердик. Экологик муаммолар, хусусан, пахта яккаҳокимлиги ва Оролбўйидаги вазият ҳақида, шунингдек, атроф-муҳитнинг ифлосланиши оқибатида егулик ва озуқа маҳсулотларининг сифати тобора пасайиб бораётганлиги тўғрисида анча гаплар бўлди. Бу хусусан менинг чиқишларим мавзуи эди. Таъкидланган фикрларнинг аксарияти маҳсулот ишлаб чиқариш тузилмасидаги ҳозирча мавжуд камчиликлар билан боғлиқ. Масалан, шу пайтгача пахтани хомашё сифатида етказиб бериб турдик, ваҳоланки уни ўз жойида тўлиқ қайта ишлаш иқтисодий жиҳатдан анча фойдалироқ бўлур эди, бу катта иқтисодий самара бериш билан бир қаторда барча меҳнатга яроқли аҳолини ишлаб чиқаришга фаол жалб этиш имкониятини ҳам яратарди. Бироқ биз бу масалалар партия ташкилотлари, тарғиботчилар, жумладан, йирик олимлар ва ишлаб чиқариш ташкилотчилари томонидан ҳам фаол кўтариб чиқилаётганини таъкидладик. Ҳозирги пайтда бу нарсалар ижобий ҳал этилмоқда. Марказий Қўмита пленумлари ва жумҳурият Олий Кенгаши сессиялари ҳам шундан далолат бераётир.

Янги ҳамкасбларим билан бирга тил мақоми, миллий масалалар хусусидаги мунозараларда ҳам иштирок этдим. Маълум бўлишича баъзи ўртоқлар бу масалалар моҳиятини чуқур англаб етишмаган экан, айрим нарсаларни тушунтиришга тўғри келди. Тарғиботчилик фаолияти, фактларни аниқ таҳлил қилиб, юз бераётган воқеаларга холис баҳо бериш маҳорати қанчалар муҳим эканлигини шу ерда яна бир карра ҳис қилдим. Бу омма орасидаги бизнинг кундалик тарғиботчилик фаолиятимиз нақадар зарурлигидан далолат беради.

Сафар чоғида яна бир нарсага амин бўлдимки, тарғиботчиларнинг ўзини тайёрлашга, уларнинг билимларини такомиллаштириб боришга ҳам алоҳида эътибор бермоқ зарур. Адлиявий, ҳуқуқий, сиёсий, иқтисодий ва бошқа масалалар юзасидан қабул қилинаётган қонуний ҳужжатлар ҳақида ҳар куни бир олам ахборот олинаётган ҳозирги кунларда бу айниқса муҳим. Бой дунёқарашнинг етишмаслиги натижасида турлича тайёргарлик кўрган ташвиқотчилар битта саволга турлича жавоб бериб, омма сиёсий ўқуви самарасини кескин тушириб юбориши мумкин.

Хулоса қилиб, айтиш мумкинки, сафаримиз самарали бўлди, дунёқарашимизни кенгайтирди, турли минтақаларда халқ хўжалигини қайта қуриш қандай бораётганлиги ҳақида қўшимча маълумотга эга бўлдик. Бу эса келгуси фаолиятимизда жуда қўл келади.

Ташвиқотчи-тарғиботчи кадрлар тайёрлашнинг бундай шаклидан келгусида ҳам фойдаланиб туриш лозим. Ҳар бир жўнаб кетаётган одам ўз минтақасини мукаммал ва тўғри тасвирлаб бера олиши учун бундай сафарлар иштирокчиларини аниқ танлай билиш даркорлигини унутмаслик керак. Қолаверса, тарғиботчиларнинг сиёсий тайёргарлигини такомиллаштириш, мафкура ва янги қонуний ҳужжатлар ҳақидаги билимларини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор зарур. Бусиз тарғиботчининг обрўсига путур етиши мумкин. Ушбу гаплар барча партия ташкилотлари, ҳар бир коммунист учун ҳам тегишли деб биламан.

Ҳамидулла УМАРОВ,
тарғиботчи, ЎзССЖ Фанлар академияси «Биолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг етакчи илмий ходими, «Тарғиботчи—90» поездининг иштирокчиси.

ОРЗУЛАРИ УШАЛГАН ҚИЗ

● МАХСУМА мактабда ўқиб юрган чоғларидаёқ тикувчилик касбига меҳр қўйган эди. Ана шу даврда у тикувчилик тўгарагида шуғулланиб мазкур касб сир-асрорларини қисман бўлса-да, ўрганди. Мактабни тугаллагач, ҳеч иккиланмай тўғри «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасига келди. Ўз фаолиятини тикувчи-мотористка касбидан бошлади. Шунга ҳам беш йил бўлди. Бу давр мобайнида Махсума Мухсимова корхона илғор ишчиларига тенглашди. Айни кунда моҳир ишчи кунлик режаларини 1,5 баробар ортиғи билан адо этиб, ўз ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда. Суратда М. Мухсимова.

Т. КАРИМОВ суратга олган.

*

МАМЛАКАТДА БИРИНЧИ

ТОШКЕНТ кимё-фармацевтика заводи мамлакатимизда биринчи бўлиб, текинхўр чувалчанглар, гижжалар ва улар туғдирадиган касалликларга қарши янги препарат — медамин дорисини ишлаб чиқара бошлади.

Бутуниттифоқ паразитология ва тропик медицина институтининг фармокология лабораториясида бевосита Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг кимё ва ўсимликлар моддалари институти иштирокида яратилган мазкур дори кўпгина мутахассисларнинг фикрига кўра амалиётда қўлланилаётган ҳорижий давлатларда ишланган шундай дорилардан анча самаралироқдир.

Кундалик амалиётда қўлланиладиган феносала, пиперазин адипионат, вермокс, декарис каби дорилардан фарқли ўлароқ медамин паразит мавжудотлардан касалланган беморларни қаттиқ парҳез қилишларини талаб қилмайди. Шу билан бир қаторда у ёшдан қатъий назар яхши қабул қилинади. Жумҳурият педиатрия илмий-тадқиқот институти ҳамда микробиология ва юқумли касалликлар илмий-тадқиқот институтида ўтказилган клиник кузатишлар янги препаратнинг юқори самарадорлигидан далолат берди. Ана шу тадқиқотлар давомида элликдан зиёд ёш даволанувчилар шу касалликдан фориғ бўлдилар.

А. ЯЛАЛОВ.

ТАРЖИМОНЛАР ГУВОҲНОМА ОЛИШДИ

Ўзбекистон ахборот агентлиги қошида очилган таржимонлар мактабининг дастлабки гуруҳи ўқишини тугаллаб гувоҳномалар олишди.

Турли муддатларда ўқиш учун келган тингловчилар билан асосан амалий машғулотлар ўтказилди. Таржима бўлимининг малакали муҳаррирлари корхона ва ташкилотларда ўзбек ва рус тилларида иш юритиш вақтида қўлланиладиган сўз ва иборалар, маъруза ва матнларни ёзиш ҳамда таржима қилиш маҳоратидан сабоқ бердилар.

(ЎзТАГ).

ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАР ҲАРАКАТДАМИ?

ТОШКЕНТ ноҳиясидаги Карл Маркс қишлоқ Шўроси ижроия қўмитасининг Абдуғаффор Абдусатторов етакчилигидаги қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва ободончилик доимий комиссиясининг галдаги йиғилиши белгиланган куни соат 16 да бошланди. Аввалига бажарилган ва қилинаётган ишлар хусусида мазкур комиссия раисининг ўзи депутатлар ҳузурида ахборот берди. Унинг куюнчаклик билан айтган сўзларидан қишлоқни ободонлаштириш, қурилиш ишларини назорат қилишда комиссия аъзолари, айниқса, қишлоқ Шўроси депутатларидан Рихси Эргашева, Тўлаган Қорабоев ва Саидимат Шариповлар ғоят сусткашлик кўрсатиб амалий жиҳатдан ёрдам бермаётганликлари маълум бўлди.

Шундан сўнг орадан кўп ўтмай қишлоқ Шўросининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Ишда юқоридагидек бепарволик ва лоқайдликка йўл қўйиш бу сафар ҳам панд берди. Сессияга материал тўплашда қийинчилик содир бўлди.

— Айб ўзимизда, ишни бўшаштириб юборган ҳам ўзимиз,— деди сўзга чиққан депутат Ваҳоб Юнусов.— Ўзи ва бошқалар томонидан йўл қўйилган хато ва камчиликларни тан олиб.— Бу хато ва камчиликларни ташқаридан биров келиб бартараф этиб, ишимизни ўнглаб бермайди. Уларни тузатиш ҳам бевосита ўзимизга боғлиқ.

Ўша сессиядан кейин қилинадиган ишлар, режаларни амалга ошириш етти кишидан иборат комиссия аъзолари ўртасида ўзаро тақсимланиб, кимнинг нима билан шуғулланиши аниқ келишиб олинди.

Ленин номли жамоа хўжалиги ҳудудида қад ростлаётган маиший хизмат уйи қурилишини назорат қилиш Тўлаган Қорабоевга топширилганди. Хўжаликдаги Қаюмхўжа Абдусаломов бошлиқ бригада аъзолари бунёд этаётган мазкур объектда Т. Қорабоев тез-тез бўлиб, у ердаги аҳвол-шароитдан хабардор бўлиб турибди, лозим бўлса, қурувчиларга қўлидан келганича кўмаклашмоқда. «Ҳаракатда баракат» деганларидек ҳозир қурилиш бир маромда давом этмоқда. Қурувчилар халқ эҳтиёжи, турмуши учун зарур бўлган мазкур маиший хизмат уйини келгуси йил бошида фойдаланишга топширишмоқчи.

Навоий номли жамоа хўжалиги 1-участкасида барпо этилаётган 200 кичкинтойга мўлжалланган боғча қурилиши билан бевосита доимий комиссия раиси Абдуғаффор Абдусатторовнинг ўзи шуғулланмоқда. Ҳозир у ердаги ишнинг бориши боғчанинг шу йил охиригача қишлоқ меҳнаткашлари ихтиёрига топширилишидан далолат бериб турибди.

— Бизда жами бешта доимий комиссия мавжуд,— дейди Карл Маркс қишлоқ Шўроси ижроия қўмитаси раисининг муовини Маъруф Рихсиев.— Булар қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва ободонлаштириш, социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини сақлаш, халқ маорифи, маданият ва жисмоний тарбия, спорт, шунингдек, савдо, маиший хизмат ва тиббиёт масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссиялардир.

КЕНГАШЛАР ВА ҚАЙТА ҚУРИШ

Шуни алоҳида айтиш кераккки, Абдумалик Ҳасанов раҳбарлик қилаётган социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини сақлаш доимий комиссиясининг фаолияти бир мунча ибратлидир. Бу комиссия маҳаллаларда кўнгилли халқ назоратчилари группаларини тузишда фаоллик кўрсатмоқда. Ҳозирги пайтда ҳар бир маҳаллада 4—5 кишидан иборат кўнгилли халқ назоратчиларининг кеч соат 22 дан эрта тонгга қадар навбатчилик қилиб, аҳоли осойишталигини муҳофаза қилишда иштирок этишлари йўлга қўйилганлиги айни муддао бўлди. Бу борада Навоий номли жамоа хўжалигининг Ҳожи Худойбердиев раислик қилаётган Гултепа, С. Раҳимов номли жамоа хўжалигидан Ҳикмат Ниғматов бошчилигидаги С. Раҳимов, Ленин номли жамоа хўжалигидаги Илёс Исматов раислигидаги «Ёшлик» маҳалла қўмиталарида айниқса салмоқли ишлар олиб борилияпти.

— Сафар Ажибоев бошлиқ режа-бюджет комиссияси аъзоларидан Орифжон Латипов, Жўра Маҳкамов ва Раззоқ Қаюмовлар ўз фаол ҳаракатлари, фойдали маслаҳатлари билан умумий ишимизга яқиндан ёрдам беришмоқда,— дейди Маъруфжон. — Халқ маорифи, маданият ва жисмоний тарбия-спорт доимий комиссияси олиб бораётган ишлар ҳам чакки эмас. Аммо савдо, маиший хизмат ва тиббиёт доимий комиссияси фаолияти ҳақида бундай илиқ гапларни айтиб бўлмайди. Негаки аввало, бу комиссия раиси Тўлаган Бобоевнинг ўзи лоқайд, ишига совуққонлик муносабатида бўлмоқда. Биз қишлоқ Шўроси ижроия қўмитасининг навбатдаги сессиясида унинг доимий комиссия раиси сифатидаги ҳисоботини эшитишни режалаштириб қўйдик.

Биз суҳбатимиз асносида М. Рихсиевдан ҳозирги қайта қуриш ва ошкоралик даври шароитида депутатлар, доимий комиссиялар ишининг аҳволи, улар фаолиятини янада жонлантириш учун нималар қилиш зарурлиги хусусидаги фикр-мулоҳазаларини билдиришни сўрадик.

— Биласизми,— деди у.— Гапнинг очиғи доимий комиссиялар фаолияти умуман олдинги чақириқларга нисбатан бир мунча жонланди. Қишлоқ ва посёлка Шўроларига авваллари 125 нафаргача депутат сайланарди-ю, лекин улар бажараётган ишларнинг тайини бўлмасди. Эндиликда эса қайта қуриш шарофати билан сайловда халқ ўзи ошкора равишда депутатликка муносиблар ичида энг муносиб вакилларни сайлади. Шу боисдан депутатларнинг иши ҳам дарҳол кўзга ташланиб яққол сезила бошланди.

Энди гап шундаки, бу йил сайланган депутатларнинг қарийб 70 фоизи янгитдан номлари кўрсатилган халқ вакилларидир. Бу бир мунча қийинчиликни келтириб чиқармоқда. Сабаб, улар депутатнинг вазифалари нималардан иборат эканлигини тўлиқ билмайдилар. Шу боисдан депутатлар ўқуви ташкил этилганлиги ва уни бир маромда олиб бораётганимиз айни муддао бўлмоқда. Шу йил май ойидаги биринчи машғулотимиз «Депутатларнинг асосий ҳуқуқлари ва бурчлари, уларни амалга ошириш тартиби» масаласига бағишланган бўлса; иккинчи машғулотимизда сайловчиларни қабул қилиш, уларнинг наказларини бажариш ва доимий комиссиялар йиғилишларини тайёрлаш масалалари муҳокама қилинди. Келгуси машғулотларимизда ҳуқуқ ислоҳоти, жумҳурият қонунлари йўналишларини ўрганиш ва бошқа долзарб мавзуларни кўриб чиқишни мўлжаллаб турибмиз. Машғулотлар таъсирчанлигини ошириш мақсадида уларни ўтказиш учун В. И. Ленин номли Тошкент Давлат дорилфунуни, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти ва бошқа олий ўқув юртларидан файласуф, ҳуқуқшунос олимлар ва турли соҳа мутахассисларини таклиф этишни режалаштирганмиз.

М. ТУРОБОВ.

КАСАБА УЮШМАСИ ҲАЁТИ

ИМТИЁЗЛИ ЙЎЛЛАНМАЛАР БИЛАН

ЯХШИ дам — меҳнатга ҳамдам, деган халқимизнинг пурмаъноли нақли бор. Меҳнаткаш инсоннинг дам олишини пухта ташкил қилиш, бўш вақти самарали ўтишининг аҳамияти ҳаммага аён. Бу ишчи-хизматчилар саломатлигини мустаҳкамлаш қатори кайфиятларини яхшилашга, демак, меҳнатга бўлган иштиёқини кучайтиришга ёрдам беради. Бир йилда бир марта бўлса ҳам ҳаво алмаштириш, мамлакатимизнинг курорт минтақаларида бўлиш, жумҳуриятимизнинг табиати гўзал, ҳавоси тоза бурчакларида, саёҳатларда сайр қилишнинг гашти ўзгача бўлади.

Корхонамиз маъмурияти, касаба уюшмаси қўмитаси ва бошқа жамоат ташкилотлари ишчи-хизматчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш қатори саломатликларини мустаҳкамлашга, демак бевосита меҳнат унумдорлигини оширишнинг бу муҳим соҳасига тобора кўпроқ эътибор бермоқдалар. Айниқса, эндиликда меҳнаткаш инсоннинг манфаатларини муҳофаза этишни, ўзининг асосий вазифаси деб билган касаба уюшма қўмитамиз бу ишни диққат марказида сақламоқда.

Йил бошида белгиланган тадбирларга мувофиқ ишчи-хизматчиларнинг ками билан 80 фоизининг маданий дам олишини уюштириш назарда тутилган эди. Бу 400 пахта тозаловчининг шундай ишнинг у ёки бу шакли билан қамраб олиш демак эди.

Касаба уюшмаси қўмитаси шу йўлда барча имкониятлардан фойдаланишга ҳаракат қилаяпти. Бунинг учун маблағни аямаймиз. Чунки қилинган харажат ўрни бир неча баравар ортиғи билан тўлдирилишига ишончимиз комил.

Корхонамизнинг дурустгина дам олиш минтақаси бор. Хушманзара табиат қўйнига жойлашган бу маскан ёз бўйи гавжум бўлди. Барча ишлаб чиқариш бригадалари аъзолари навбати билан шу ерда ҳордиқ чиқарадилар. Ҳаммаси бўлиб 160 киши унинг бағрида бўлиб қайтди. Дам олувчилар учун ҳамма хизмат бепул кўрсатилди. Қўшимча яна корхона ҳисобидан ҳар бир гуруҳ дам олувчилар ихтиёрига икки юз сўмдан пул ҳам бердик.

Ишлаб чиқариш илғорлари, даволанишга муҳтож пахта тозаловчилар биринчи навбатда санаторий йўлланмалари билан таъминланяпти. Уларга асосан йўлланмалар бепул берилияпти. Шундай ишчи-хизматчилардан У. Тошматов, И. Ҳайдаров, М. Бойназаров, В. Зайцев, ҳаммаси бўлиб ўндан ортиқ етакчи касб эгаларига имтиёзли йўлланмалар берилди. Улар турли санаторийларда саломатликларини мустаҳкамлаб қайтдилар.

Жамоа бўлиб қадимий ёдгорликларга бой бўлган шаҳарларга ташриф буюриш истагидаги пахта тозаловчилар тобора кўпайиб боришаяпти. Уларнинг хоҳишларини амалга оширишга доим ҳаракат қилаяпмиз. Муроталн пахта тайёрлаш пунктимиз ишчи-хизматчилари жамоа бўлиб уч кун давомида Бухорода бўлиб, унинг тарихий обидалари билан танишдилар. Завод ишчилари худди шундай йўл билан Тошкент, Ленинободда саёҳатда бўлишди. Қадимий шаҳар Самарқандда учта гуруҳ, ҳаммаси бўлиб юз нафардан ортиқ пахта тозаловчилар бўлиб қайтдилар. Улар уч кун давомида кўҳна шаҳарнинг тарихий ёдгорликлари, замонавий даҳаларини томоша қилдилар. Ҳозирнинг ўзидаёқ дам олганлар сафи тўрт юз кишидан ортиб кетди. Бу иш яна давом эттирилади.

С. АЖАЕВ,
Пискент пахта тозалаш заводи касаба уюшмаси қўмитаси раиси.

АКС САДО

Навоий ҳазратларининг ёзишларича...

Рўзноманинг 1990 йил 24 октябрь сонида босилган Н. Ҳожиматов ва З. Темировларнинг «Турбат қишлоғи» сарлавҳали мақолалари эътиборга сазовор. Зеро, муаллифлар Ўрта аср шарқининг бир қатор сўфийлик тариқати намоёндалари ватани бўлмиш Турбат қишлоғи ҳақида газетхонга қимматли маълумотлар беришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар. Мақсад яхши — ҳақиқатан ҳам Турбатнинг табиий шароити, тарихий обидалари ҳамда бугунги ижтимоий ҳаёти ҳақида мухтасар тарзда бўлсада, газетхонга янги маълумотлар баён этилган. Бироқ мақолада билдирилган шундай фикрлар ҳам борки, уларга қўшилиб бўлмайди. Бир ўринда ўқиймиз: «Қишлоқ атрофида қурилган шоир Отоий, Исҳоқ ота, Имом ота мақбаралари ҳам Амир Темур мақбараларидан (?) қолишмайди».

Қизиқ, ахир шу кунгача фанда Отоий (Атоий) ҳақида энг ишончли ва деярли ягона ҳисобланиб келаётган манба — Алишер Навоийнинг «Мажолис ун-нафоис» тазкирасида шоир қабри Балхда дейилган-ку, яъни: «Мавлоно Атоий — Балхда бўлур эрди. Исмоил ота фарзандларидандур, дарвешваш ва хушхулқ, мунбасит киши эрди. Туркигўй эрди, ўз замонида шеъри атрок (яъни, турк халқи — Ю. Т.) орасида кўп шуҳрат тутти...

Қабри Балх навоҳисидадур».

Давр жиҳатидан Навоийни Атоийдан бир неча ўн йил ажратиб туради. Балхда эса Навоий турли сабаблар билан бир неча бор бўлган. Шунинг учун бу борада унинг хато қилиши мумкин эмас.

Мақола муаллифларининг қишлоқ нима сабабдан Турбат деб аталиши ҳақидаги билдирган фикрлари ҳам мусоҳабалидир. «Айрим одамлар Турбат — чуқурликдаги сертупроқ қишлоқ маъносини беради, дейишади. Бу ҳақиқатга яқинроқ, чунки қишлоқнинг тўрт томонидаги тепаликлар сертупроқдир». (Кам тупроқли тепалик қанақа бўларкин ва у нима деб аталаркин?!)

Бизнингча бу борада турли тахминларга боришга ҳожат йўқ. «Турбат» сўзининг маъносига эътибор берилса бас. Луғатларда «турбат» арабча сўз бўлиб, у бир неча маъноларга эгадир. Яъни: биринчи, тупроқ, ер: иккинчи, қабр (мажозий маънода) ва учинчи, улуғ зотларнинг қабрлари устига қурилган бино, мақбара.

Шундай экан, Исмоил ота каби яссавийлик тариқатининг машҳур намояндалари мақбараси жойлашганлиги учун бу кўҳна кентнинг номи «Турбат» деб аталганлиги ҳақиқатга анча яқин. Фикримизни асослаш учун яна Навоий ҳазратларига мурожаат этмоқчимиз. Буюк мутафаккир қаламига мансуб «Насойим ул-муҳаббат» (Муҳаббат шабадалари) асарида сўфизм оқими вакиллари, Шарқнинг машҳур файласуф ва фозиллари ҳақида қимматли маълумотлар берилади. Жумладан, унда келтирилишича Хўжа Аҳмад Яссавийнинг муридларидан бўлмиш Қутбиддин Ҳайдар валийликда Хуросон эли орасида катта шуҳрат топган. У ҳақдаги маълумотни Навоий шундай тугатади: «...турбати ҳамул Турбат деган ердадур. Гўёки, ул ернинг оти анинг турбати анда эркан жиҳатидан Турбат бўлубтур».

Зотан, Хуросондаги Турбат кенти ҳақидаги ана шундай фикрни Туркистондаги Турбатга нисбатан ҳам айтиш мумкин.

Ҳар қалай мозийга доир воқеалар ҳақида, тарихий жой номлари хусусида сўз юритганда ўтмиш алломаларимиз асарларига, тарихчилар битган ёзма манбаларга таянганимиз маъқул.

Ю. ТУРСУНОВ,
филология фанлари номзоди.

Диққат: янгилик!

ОИЛА ҲАМШИРАЛАРИ ТАЙЁРЛАНЯПТИ

ЎРТА ЧИРЧИҚ ноҳия «Билим» жамияти қошида оила кичик ҳамширалари тайёрлаш уч ойлик курси ишлай бошлаганига кўп бўлгани йўқ. Қисқа вақт ичида икки гуруҳда ўқиётган 120 нафарга яқин хотин-қиз беморга биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича дастлабки малака ҳосил қилди.

— «Тез ёрдам» бўлими янги бинога ўтгач эскиси таъмирланиб, зарур медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланди, — дейди ноҳия «Билим» жамияти масъул котиби Ш. Расулмуҳамедов.— Аниқ дастур асосида ўтаётган маъруза ва суҳбатларда асосан тажрибали шифокор ва жойлардаги бош ҳамширалар қатнашмоқда.

Назарий билимлар шифохоналарда ўтаётган тажрибаларда мустаҳкамланмоқда. Жароҳатни боғлаш, қон кетишини тўхтатиш, сунъий нафас олдириб, юракни ишга солиш каби муолажаларни ўрганиш энг муҳим ҳисобланади.

Булардан ташқари ҳамширалар укол қилиш, эмлаш ҳамда болаларни санитария-гигиена қоидалари асосида парваришлашни ҳам ўрганадилар.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Долзарб мавзуда суҳбат

ЖУМҲУРИЯТ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНЛАРИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛЯПТИ?

ЎзТАГ мухбири Ю. Бондаренконинг Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари **И. Ҳ. Жўрабеков** билан суҳбати шу масалага бағишланди.

— **Исмоил Ҳакимович, жумҳурият Президенти ўтган ярим йил ичида қишлоқ аҳолиси меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш ҳақида учта Фармон чиқарди...**

— Ўзбекистонда янги деҳқончилик сиёсати худди шу фармонлардан бошланди, деб ўйлайман. Бу сиёсат, энг аввало, қишлоқ меҳнатчисининг манфаатларини, унинг ўзи ва оиласи учун нормал меҳнат ва турмуш шароитини яратиш манфаатларини кўзлайди.

Дастлабки фармонларнинг бирида барча хоҳловчи кишиларга якка тартибда уйлар қуриш ва шахсий ёрдамчи хўжаликлар учун ер ажратиб бериш кўзда тутилганлигини эслатиб ўтмоқчиман.

Ўтган йили ана шу мақсадларга 167 минг гектардан кўпроқ ер ажратилди. Бинобарин, қишлоқ аҳолисига яроқсиз ерлар эмас, балки суғориладиган экинзорлар ажратилганини алоҳида таъкидлаш керак. Сиз жумҳуриятимиз шароитида шу қадар катта экинзорларни якка тартибда фойдаланиш учун ажратиш зўр мардлик талаб қилганини тушунасиз, албатта.

Ер ажратиш ижобий натижасини берди, қишлоқда ижтимоий кескинлик пасайди. Фармон чиққунига қадар 1870 мингдан кўпроқ оила ўз томорқасига эга эди. Уларда ўрта ҳисобда 12 сотих ер бор эди. Ҳозир ярим миллионга яқин оила янги участкалар олди, яна бир миллионга яқин оила томорқа ерларини кенгайтирди, жумҳуриятимизда ҳар бир оилага бериладиган ер ўрта ҳисобда 19 сотихга етди. Айни вақтда Қорақалпоғистон, Сирдарё ва Жиззах вилоятларида қишлоқ аҳлига 25 сотихдан ер берилди. Шундай қилиб, ениёсий жиҳатдангина эмас, иқтисодий жиҳатдан ҳам ютиб чиқдик. Зотан, юз минглаб оила истеъмолчилардан озиқ-овқат етиштирувчиларга айланди. Улар ўзларини таъминлабгина қолмай, ортиқча маҳсулотларни бозорга олиб боришмоқда.

— **Қанча оила томорқа ёки қўшимча ер олди?**

— Бир ярим миллионга яқин оила ерга эга бўлди.

— **Бу ерлардан қай даражада мақсадга мувофиқ фойдаланишяпти?**

— Мушкул масала. Лекин бегона ўт-ўланлар босиб кетган ерлар борлигини ҳам тан олишга тўғри келади.

— **Албатта, ердан қандай фойдаланиш — эгасининг иши. Лекин ер муттасил равишда етишмаётган шароитда уни сассиқалаф босиб кетишига йўл қўймаслик, яхшилаб фойдаланиш керак.**

— Шу боисдан ҳам ҳозир қишлоқ Советларига ва хўжаликларнинг жамоаларига фойдаланилмаётган ерларни тортиб олиш ҳуқуқи берилган. Масаланинг шу тахлитда қўйилиши ҳафсаласиз ер эгаларини қўлга кетмон олишга мажбур қилади, деб ўйлайман. Яқинда Президентимиз айтганидек, янги йилда ҳам шахсий фойдаланиш учун ер ажратиб бериш давом эттирилади.

— **Суҳбатимиз мавзусига қайтайлик. 11 май куни Президентнинг «Жумҳурият аҳолиси шахсий хўжаликларидаги моллар ва паррандаларни ем-хашак билан таъминлаш ва уларда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинганди. Лекин шу муносабат билан норозилик билдирган баъзи раҳбарлар ҳам топилиб қолди...**

— Келинг, мазкур Фармоннинг моҳиятини чуқур тушунишга уриниб кўрайлик. Фармон қай мақсадни кўзлар эди? Авваламбор ем-хашак етиштириш суръатларини жадаллаштиришни кўзлар эди. Фақат жамоат чорвасининг аҳволини ўйлаётган кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари ем-хашак етиштиришга етарли эътибор бермаяптилар: фермага етса, бўлди, вассалом. Натижада эса жумҳуриятимизда озуқабоп экинларнинг ҳосилдорлиги жуда паст.

Фармон ана шундай раҳбарларни тартибга чақиришга қаратилган. Бизда озуқа йўқ, уни қаердан оламиз, дейишдан ҳам осони борми. Бироқ ҳамма нарса ўша ерда — далада-ку. Бизнинг шароитда ҳар гектар ер саккиз ва ҳатто ўн тонна озуқа бирлиги бериши мумкин. Бу ҳам жамоат, ҳам шахсий чорва эҳтиёжларини қоплайдиган резервлардир. Бунинг устига одамлар ем-хашакнинг бир қисмини ўз томорқаларида ҳам етиштиришлари мумкин. Шундай қилиб, биз биргаликда кучғайрат сарфлаб чорва маҳсулдорлигини оширамиз. Бундан бошқа йўл йўқ.

— **Бу фармонлар қандай бажариляпти?**

— Мана, маълумотларга мурожаат этайлик. Хашак тайёрлаш топшириғи қарийб учдан бир баравар ошириб бажарилган. Ширали озуқа тайёрлашда орқада қоляпмиз. Ҳозир аҳволни ўнглаб олиш учун чоралар кўряпмиз.

Аммо, энг муҳими — Фармонга мувофиқ шахсий хўжаликлар давлатдан ем-хашак олишмоқда. Чунки ўтган йили омухта ем етишмаслиги сабабли, масалан, 800 мингдан ортиқ оила сигирларни боқмай қўйди, хонадонларнинг ярмида эса қўйлар ҳам, эчкилар ҳам йўқ эди. Бу йил 400 минг тоннага яқин омухта емни шахсий хўжаликларга сотиш режалаштирилган. Келаси йилда бу кўрсаткич 450 минг тоннага етади. Аҳолига чигитпўстлоқ, кунжара ва шунга ўхшаш емларни сотиш анча кўпаяди.

Бундай шароитда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг мавқеи ортади. Улар ем-хашак сотиш ишларини назорат остига олишлари керак, акс ҳолда бировнинг охури тўла, бошқасиники эса бўм-бўш бўлиши мумкин.

Боя айтганимдек, Фармонда аҳолига мол сотиш кўзда тутилган. Жумҳурият хўжаликлари Фармонни бажара бориб, 54 минг бошга яқин бузоқни, 300 мингтадан кўпроқ қўй ва эчкини, 31 мингга яқин чўчқа боласи ва 7.5 миллионта жўжани шахсий хўжаликларга сотишди.

Ўзбекистон деҳқончилик-саноат банкига жамоа ва шўро хўжаликларининг талабномаларига биноан аҳолига мол сотиб олишда ёрдам кўрсатиш учун қарз бериш вазифаси топширилган, шахсий молларга зооветеринария хизмати яхшиланмоқда.

Ана шу тадбирларни амалга оширишдан мақсад битта, у ҳам бўлса — қишлоқ меҳнатчисини ижтимоий ҳимоя қилиш, шахсий хўжаликларни мустаҳкамлашнинг асосини яратиш, озиқ-овқат жамғармасини кўпайтиришдан, натижада эса бутун аҳоли — ҳам қишлоқ, ҳам шаҳар аҳолисининг турмуш даражасини оширишдан иборат.

— **Исмоил Ҳакимович, жумҳурият Президентининг 28 июлдаги Фармони қишлоқ аҳолиси турмушининг энг муҳим жиҳатларига тааллуқли. Унда қишлоқларни газлаштириш, яхши сифатли, яъни сув қувури орқали ичимлик сув билан таъминлаш назарда тутилади. Бундан ҳам олижаноброқ мақсадни тасаввур этиш қийин.**

— Фармонда ишларни ниҳоятда қисқа муддат ичида — бор-йўғи икки ярим йилда бажариш талаб этилганлигини сиз, албатта, яхши эсласангиз керак. Шу сабабдан жумҳурият ҳукумати мазкур масала юзасидан тўлатўкис дастур қабул қилди. Унда лойиҳалаш, қурилиш, моддий-техникавий таъминот масалалари пишиқ-пухта ишлаб чиқилган, Қорақалпоғистон мухтор жумҳуриятининг Вазирлар Кенгашига, вилоят ижроия қўмиталарига, вазирликлар ва идораларга топшириқлар берилган.

Йилнинг учинчи чорагида қишлоқ жойларда 622 километр узунликдаги сув қувурлари ва 302 километр узунликдаги газ қувурлари ишга туширилди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2,7 ва 1,5 баравар кўп демакдир. Учинчи чоракда ишга туширилган тармоқлар бутун ярим йилликда фойдаланишга топширилган тармоқларга теппа-тенгдир. Хуллас, шу давр ичида 75 мингдан кўпроқ қишлоқ аҳолиси марказлашган тарзда сув таъминотидан фойдаланиш имкониятини олди. 30 минг қишлоқ хонадонига газ берилди.

Тўртинчи чорак дастури жуда тиғиз. Шу уч ой ичида 1869 километр сув қувурларини ва 1085 километр газ тармоқларини фойдаланишга топшириш зарур. Президент Фармонида кўзда тутилган йиллик топшириқни бажарсак, у бундан аввалги исталган беш йилликда фойдаланишга топширилган объектларга тенг бўлади.

Орол бўйига алоҳида эътибор бериш керак. Қорақалпоғистонда 580 километр ва Хоразм вилоятида 790 километр сув қувурларини ётқизиш керак бўлади.

— **Рақамлар ниҳоятда катта, кишида зўр таассурот қолдиради, лекин уларни рўёбга чиқаришнинг аниқ имкониятлари қандай?**

— Бу ишларни бажариш учун барча зарур чора-тадбирларни кўряпмиз. Лекин қувурлар ва ускуналар бир меъёрда етказиб берилмаётгани иш суръатига салбий таъсир қилаётганини ҳам айтмасдан ўта олмайман. Афсуски, Иттифоқ идораларида Орол бўйини яхши ичимлик сув билан таъминлаш муаммосини етарли даражада тушунмаяптилар.

Келаси йилда қилинадиган ишларнинг ҳам кўлами жуда кенг. Дастурга мувофиқ 4585 километр сув қувурлари қурилиши назарда тутилган, бу ўтган йилга қараганда 3,4 баравар кўп демакдир. Худди ана шу нарса 700 мингдан кўпроқ қишлоқ аҳолисини сув билан таъминлаш имконини беради. Фойдаланишга топшириш режалаштирилган 4100 километр газ тармоқлари орқали эса 110 минг қишлоқ хонадонига «зангори олов» келади.

— **Сизларга бу катта ишда муваффақият тилаймиз.**

(ЎзТАГ).

● Қишлоқ муаммолари

РАҲБАР МАСЪУЛИЯТИ

ТУПРОҚДА арава ғилдираклари из қолдирган қишлоқ йўли. Ғира-шира саҳар пайти бўлишига қарамасдан деҳқон аллақачон ўзининг бир парча ерида куймаланади: омоч билан ер ҳайдамоқда. «Сен ернинг юзини очсанг, сенинг юзингни худо очади»,— деган нақл бор элда. Аммо деҳқоннинг ҳозир шу ерга қадайдиган уруғи униб-ўсиб, хирмон бўлганида, ўша ҳосилдан унинг ўзига-ю бола-чақасига бир амаллаб баҳорга етиб оларлиси қолади холос... Талон-торожлар, қирғин-баротлар, очарчилик... Буларнинг барчасидан омон-эсон қолган деҳқон ниҳоят бизнинг дориламон замонларга ҳам етиб келди, ўзлигини йўқотмади, меҳнату камтарлик унга ҳануз одат...

Мен ижодий сафарга — Оққўрғонга борганимда, йўл бўйи сирли ҳаёлот мени нуқул ўтмиш сари етаклади. Ҳали қуёш уфқ ортида эди, осмону заминдаги хиралик кўнгил кунжакларига ҳам таъсир этса керак...

Ниҳоят тонг ҳам ёришди, радиодан таралган қўшиқ эса тарқоқ хаёлларни бугунги кунга кўчирди.

Марказга етиб келгач, ноҳия рўзномаси таҳририятига кириб, «Мўл ҳосил учун»нинг охирги сонлари билан таниша бошладим. Мақсадим — ноҳияда мавсум қандай ўтганлигини оз бўлса-да билиш эди. Ноҳия пахтакорлари бу йил давлатга 51 минг тоннага яқин пахта етказиб беришди. Охунбобоев номли жамоа хўжалигида ҳосилнинг 90 фоизи машиналарда териб олинди. Бу йил теримга четдан ҳеч ким жалб қилинмади.

Теримда энг олдинда бўлган Навоий, «Партия XXII съезди», Вотинцев номли жамоа хўжаликларида ҳам мавсум муваффақиятли якунланди.

Диққатимни «Ноҳия ижроия қўмитасида» деган хабар тортди. Унда қуйидаги сатрлар бор эди: «Жамоа ва давлат хўжаликларида ҳамда Алимкент посёлкасидаги клубларда шанба ва якшанба кунлари тадбирлар кам ўтказилади. Фольклор ансамбллари тузилмаяпти... Кутубхоналардан фойдаланиш ва китобхонлар сонини ошириш ҳам мақтайдиган даражада эмас. Клуб муассасалари ва спорт иншоотларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда амалий чора-тадбирлар кўрилмаяпти. Клуб биноларининг кўпчилигидан маъмурий-бошқарув идоралари сифатида фойдаланилмоқда. Маданий-тарбиявий иншоотлар имкониятларидан ҳам маданий-тарбиявий ишлар учун кам фойдаланилмоқда... Ноҳия ижроия қўмитаси йиғилишида қабул қилган қарорда ноҳиядаги клуб муассасалари ва спорт иншоотлари ишини янада яхшилаш вазифалари белгиланган...»

Ана шу хабарлардан ноҳия ижтимоий ҳаёти фақатгина пахта билан боғлиқ эмаслиги кўриниб турибди. Дарвоқе, аслида ҳам шундай бўлиши керак-ку. Энг аввало инсон тўғрисида ғамхўрлик қилиш лозим. Ахир меҳнатдан кўзланган мақсад ҳам шу эмасми? Шу сабаб бўлдими мен сафар давомида бу йилги теримнинг ўзига хослиги билан бирга пахтакорнинг кайфиятини, ўй-фикрларини, муаммоларини қоғозга туширишга ҳаракат қилдим.

...Таҳририят ходими Муҳаррам опа Тожибоева билан «Озод» жамоа хўжалиги идорасига қадам қўйганимизда ичкаридан бизга хўжалик фирқа котиби Дадажон Эрназаров пешвоз чиқди.

— Ҳа, тинчликми, кўзларингиз қизарган,— деди саломлашаркан Муҳаррам опа.

— Э, сўраманг, бугун кечаси билан ухламадим, ҳисоб. Қани ичкарига марҳамат. Мана бу хона менга ҳам ишхона, ҳам уй,— деди бироз ҳижолатпазлик билан Дадажон.

Дарҳақиқат, кичиккина хонанинг ярмини узун стол эгаллаган, бир четда эса йиғма кроват. У билан ҳали бир оғиз ҳам гаплашмай куйдипишди эканлиги, кеча-кундуз демай ишлашини билса бўлар эди. Дадажон мана 3 йилдирки, фирқа котиби. Унинг тушунтириши бўйича, хўжаликнинг уч йил аввал давлатдан уч ярим миллион сўм қарзи бўлган. 1988 йилда унга шу ерда туғилиб ўсган, одамларни беш қўлидай билувчи Абдусамат Сафаев раис этиб сайланибди. Дадажоннинг айтишига қараганда, Абдусамат ака раис бўлиши билан ишни талабчанликдан бошлаган, интизомни йўлга қўйган.

— 3 йил ичида хўжалик қолоқликдан чиқиб, тузукроқ даромад ола бошлади. Икки йилдан бери колхозчилар иш ҳақини ўз вақтида олаяптилар,— деди Дадажон.— Иш ҳақи бирмунча ошиб; гектарига 35—33 сўм, сувчиларга эса 15 сўмдан бўлди.

Демак, илгари колхозчи арзимаган иш ҳақини ҳам ўз вақтида ололмаган экан-да, деб ўйладим. Ўтган йили хўжалик 810 гектарга пахта экиб, 2 минг 300 тонна ҳосил олган бўлса, бу йил 708 гектар ерга пахта экиб ҳам 2 минг тоннадан ортиқ хомашё сотди. Қолган ерларга тарвуз, картошка, пиёз, помидор, сабзи, бақлажон ва бошқа экинлар экилиб, яхшигина маҳсулот олинди. Аҳолига томорқа учун энг ҳосилдор ерлардан 41 гектари бўлиб берилди.

Дадажон бу йил бултургидек, пахтанинг 90 фоизи машиналарда терилганлигини, қўл теримига 25 тийиндан, машинада терилган ҳар тонна учун эса: биринчи теримда 10 сўм, 2-теримда 15 сўм, учинчи теримда 30 сўмдан ҳақ тўланганлигини айтди.

— Дала меҳнаткашларига ҳар томонлама шароит яратишга иложи борича ҳаракат қилдик,— дейди Д. Эрназаров.— Уларга иссиқ кийим бердик, иш ҳақини ҳар 5 кунда тарқатдик. Қорамол сўйилиб, даланинг ўзида уларга иссиқ овқат тайёрланди. Очиғи бу йилгидек терим суръатини мен ҳеч қачон кўрмаганман. Одамларнинг кайфияти баланд. Менимча, бунинг уч хил сабаби бор. Биринчиси шуки, колхозчи терим мавсумида яхшироқ даромад олиб, оиласининг иқтисодий аҳволини ўнглаб олмоқчи. Иккинчиси: хўжалик раҳбарларининг аҳоли фаровонлиги йўлида қилаётган ҳаракати одамларимизни руҳлантирмоқда. Шу пайтгача улардан: ҳолинг қалай, деб сўрайдиган бўлмаган-да. Сўралса ҳам юзаки гаплар бўлган. Биз эса амалда анча ишларни қилдик. Аввало йўқсилларга, ҳеч кими йўқ ёлғизларга эътибор бердик: тез-тез хабар олиб, нима ками бўлса, топиб беришга ҳаракат қиламиз. Хўжалик ҳисобидан 38 та уй қуриб берилди. Бу йил 6 километр ички йўллар асфальтланди. Қишлоғимизда 370 хонадон бўлиб 2150 аҳоли яшайди. Илгари хўжаликда четдан келганлар кўп ишлашар эди. Ҳозир колхозчиларимиз асосан ўзимиздан. Чунки одамларимиз моддий манфаатдорликни сезиб қолишди. Янаги йилда 2 километр ички йўллар қолган, ўшалар асфальт қилинади. Бюджет ҳисобидан 140 ўринли боғча қурилиши бошланган. Ҳозирча 90 ўринли боғчамиз бор, холос. У ҳам автобус йўқлиги сабабли вақтинча ишламаяпти. Аёлларимизнинг болаларига қараш учун маҳаллалардаги хонадонларда вақтинчалик боғчалар очилган. Ёшларимиз тарбиясига ҳам алоҳида эътибор қиляпмиз. Афғонистонда ҳалок бўлган бир қишлоқдошимиз бор, унинг номидаги стипендия жорий этдик: мактабда ким аъло ўқиса, ҳар ой 20 сўмдан олади. Энди ҳали айтганим учинчи сабабга келсак, одамларимиз жумҳуриятимиз раҳбарларининг қишлоқ аҳолисига бўлган эътиборидан мамнун. Мана, президентимизнинг бир неча фармонлари чиқди. Уларни ижро этишга биз ҳам эришдик. Дарҳол ветеранларимизга хўжалик ҳисобидан пул мукофоти бердик. 200 хонадонда қорамол бор, уларга ем-хашак ажратдик. Одамларимизга уй солиш учун 13 сотихдан ер ажратдик. Аммо колхозчилар қурилишни бошлай олмай туришибди. Сабаби қурилиш материалларининг тақчиллиги. Бизда ҳам энг катта муаммо таъминот бўлаяпти. Колхозчига, аввало ишлаб пул топиш қийин, ишлаб пул топса мол йўқ. Дўконларда, мана қиш келаяпти, на болаларга, на катталарга иссиқ кийим бор: оддий чит ва бошқа газламалар, гуруч, ун, пахта ёғи ҳам шундай. Яқинда иккита дўконимизга ун туширдик. Рўйхат билан ҳаммага тарқатдик. Энди очиғини айтиш керак, биз берган ун кўпчилик хонадонларга ҳеч нарса бўлмайди. Кўп болали оилаларга бир қоп ун бир ойга етади холос. Ҳар куни бир тандир нон ёпадиган оилаларимиз бор. Гуруч масаласини эса ўзимиз ҳал этишга ҳаракат қилаяпмиз. Ўтган йили ҳам, бу йил ҳам 17 гектарга шоли экканмиз. 40 тонна шоли 400 колхозчига иш ҳақи сифатида берилади. Ҳар уч кунда битта бригадада бўламан. Одамларнинг кўнглида нима гап, суҳбатлашаман. Мендан сўрашади: мана яқинда бозор муносабатларига ўтилади, колхозчининг иш ҳақи ошадими? Мен бундай саволга очиғи жавоб беролмайман. Менинг фикрим шуки, нарсалар киммат бўладими бошқа бўладими, дўконларда туриши керак. Бизга колхозчилар, у керак, бу керак дейишади, топиб беролмаймиз. Раҳбар масъулияти, биринчи навбатда ўз одамларини таъминлаш. Чунки хўжалик ҳам оиладек гап. Оила бошлиғи ўз уйига нима керак бўлса олиб боради-ку...

— Дадажон, Сиз Президент фармонларини тилга олдингиз. Аҳолини ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш қандай? Қишлоқда медпункт, клуб, ҳаммом борми?

— Тўқсон фоиз аҳолимиз ичимлик сув билан таъминланган. Депутатимиз Абдусамат Носиров анча ҳаракат қилаяпти, табиий газ 1991 йилнинг охирларида келиб қолади. 60 минг сўмлик қишлоқ амбулаторияси қурилмоқда. Ҳаммом масаласида эса лойиҳа смета ҳужжатлари тайёр, 3—4 йилдан кейин ҳаммомли бўламиз. Клуб масаласи — бизнинг энг оғриқ жойимиз, десам ҳам бўлади. Бу ҳақда албатта ёзинг. Хўжалик аъзоларининг умумий йиғилишида раис иккимиз одамларга шундай ваъда бердик: 31 декабргача клуб масаласини албатта ҳал қиламиз. Воқеа бундай бўлган: хўжалигимиз «Партия XXII съезди» номли жамоа хўжалигига бирлашган пайтда 338 минг сўмлик 400 ўринли клуб қурилган. 1981 йилда бу бино биофабрикага бериб юборилди. Ҳалигача қайтариб ололмаяпмиз. Хўжалик бошқарувининг қарори ноҳия раҳбарларига жўнатилди: энди бу масаланинг ечими уларга боғлиқ.

Шунча муаммони эшитгач менда ўз-ўзидан шундай савол пайдо бўлди:

— Айтинг-чи, Дадажон қишлоқда яшовчиларнинг турмушини яхшилаш учун нима қилиш керак?

— Мен кутмаган жавоб бўлди:

— Ҳар кимнинг яхши яшаши унинг ўзига боғлиқ бўлиб қолмоқда,— деди суҳбатдошим. Сўнг бу фикрини қуйидагича тушунтирди: — Раҳбар масъулияти, яъни бизнинг вазифамиз шундан иборатки, одамларга қанча яхши ишласанг, қанча тиришибтирмашсанг, шунча яхши яшайсан, деган фикрни англатишимиз керак. Масалан, ўз оилам бўйича айтай: эртага бозор иқтисодиётига ўтилса, ҳамма нарса қимматлашса, демак мен ўз оиламга қанча маҳсулот керак бўлса, иложи борича бозордан олмай, томорқамда етиштиришим керак. Одамларга томорқа қилиб энг яхши ерларни бериб қўйибмиз, иложи борича техникадан ҳам ёрдам бераяпмиз, ҳаракат қилишсин, ўз миришкорлигини, билимини, ғайратини оширсин. Бу билан аввало ўзини таъминлайди, ортганини бозорга олиб чиқади. Баъзиларнинг ёмон яшашига ўзи айбдор деб ўйлайман. Ўзингиз ўйлаб кўринг: билагидан куч ёғиладиган йигит ойига 100 сўм пул ишлаб, бўш вақтини беҳуда ўтказса, унинг устига келин ишламаса, бундай шароитда яхши яшаш мумкинми? Баъзи одамларнинг миясига шу нарса қуйилиб қолганки, гўё уларни хўжалик боқиши керак, раис боқиши керак, ўзидан эса ҳаракат йўқ. Мен сизга бир воқеани айтиб берай: бир куни бекатда қўшнимизни учратиб қолдим. Бозордан келаётган экан, сумкасига қараб оғзим очилиб қолди: мева-чева, сабзавот харид қилибди. Ахир ўйлаб кўринг: июль ойи бўлса, айни пишиқчилик, наҳотки помидор ва кўкат кабиларни ҳам ўз томорқасидан чиқаролмаса?! Шундай одамлар, афсус бизда ҳали бор. Бозор муносабатларига ўтилгач, албатта, хўжалигимиз олдида маълум бир қийинчиликлар кўндаланг бўлмай иложи йўқ. Масалан, техника ва унга кетадиган ёқилғи қиммат бўлармиш деган гап бор. Уни сотиб олиш қийинлашади биз учун.

Хўжаликнинг Абдураҳим Ҳасанов бошлиқ бригадаси бу йил мавсумда илғорликни қўлдан бермади. Жамоанинг Ҳикоят Назирова, Пардаҳол Убайдуллаева, Мукаррам Қаҳҳорова, Мўътабар Тожибоева каби теримчиларнинг шу кунгача уйган хирмонлари 7—8 тоннадан ошди.

— Майсара опа Худойбердиева 50 ёшга кирган бўлишларига қарамай, теримда ҳаммадан ўзиб ҳар 15 кунда 800 сўмдан ортиқ пул олдилар,— дейди бригада ҳисобчиси.

Опа билан суҳбатлашаман.

— Қизим,— дейди у оғир хўрсиниб.— Даромадимиз яхши-ю, аммо барибир келиб-келиб яна колхозчига қийин: минг қийналиб топган пулимизга ҳеч нарса ололмаяпмиз. Чиқарадиган қизларим бор, уларга гилам, бошқа нарсалар керак. Ҳамма камёб моллар эса ноҳиядаги баъзи бировлар ихтиёрида. Уларнинг олдига борсанг: офтобда қорайганингдан дарров билишади колхозчилигингни, «Шапкаси»ни берсак ҳам, ҳеч нарса ололмаймиз. Мен ўшандайларнинг биттасига: мана менинг қаварган қўлларимни кўр, меҳнатни биз қилсагу, яхши нарсаларни бошқаларга берасанми, деб уялтирдим.

Гап етишмовчиликка келиб тақалгани учун «Балонли газ келтирилмаяпти, дўконда зарур нарсалар йўқ, ҳатто, соч ювишга совун йўқ» каби икир-чикирлар хусусида гаплар бўлди.

Рўзғорда икир-чикир бўлиши мумкин эмаслигини аёл зоти яхши билади, шунинг учун мен бу заҳматкаш аёлларнинг ташвишларини дилдан ҳис қилдим.

Яна йўлдаман. Қош қорая бошлаган. Борлиқ хиралашган сари яна кўз ўнгимда омоч билан ер ҳайдаётган деҳқон тимсоли пайдо бўлди. Етмиш йиллик тарихий давр деҳқонга нима берди, деб ўйлаб қолдим. Кўп нарса берди. Айниқса, сўнгги йилларда жумҳуриятимизда қишлоқ аҳолисига яратилаётган имтиёзлар, қулайликлар ва эътибордан деҳқонларимизнинг кўнгли тоғдек кўтарилди. Балки бу йилги терим мавсумининг фақат Оққўрғон ноҳиясидаги «Озод» жамоа хўжалигида эмас ҳамма ерда муваффақиятли якунланганлигининг боиси шудир. Аммо сафар давомида қишлоқ кишилари билан суҳбатлашар эканман, ҳали жамиятимизнинг деҳқон олдидаги қарзи жуда катта эканлигини ҳис қилдим. Бизга ҳозирги пайтда ана шу масъулиятни сезувчи раҳбарлар керак. Чунки деҳқон яхши яшаса, эл яхши яшайди.

Д. НУРМУҲАМЕДОВА,
жумҳурият деҳқончилик саноати илмий-техника ахбороти маркази ходими.

БИЛИМ МАКТАБДАНОҚ ПУХТА БЎЛСИН

● Муаллим мулоҳазаси

Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1990 йил) Пленуми мамлакатдаги аҳволни ва иқтисодиётни бозор муносабатларига ўтказиш борасидаги партиянинг вазифаларини кўриб чиқди. Ана шу анжуманда мамлакат сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан инқирозга қараб бораётганлиги, у жуда мураккаб шароитларни бошдан кечираётганлиги муносабати билан ҳар бир коммунист ва партия ташкилотлари олдида ниҳоятда муҳим вазифалар турганлигини таъкидлади. Чиндан ҳам одамлар кўз ўнгида мамлакатда тақчиллик ҳукм сурмоқда. Нарх-наво кўтарилиб бормоқда. Пул қадрсизланиб, чайқовчилик авжига чиқмоқда. Бунинг устига энг улуғ маънавий, маданий меросларимизни оёқости қилиш ҳолатлари ҳам учраб турибди. Бундай шароитда тарбиявий ишларни юргизиш азоби одамларда келажакка ишонч ҳосил қилдириш учун катта меҳнатни талаб қилади. Айниқса, бозор иқтисодиётига оид тарғибот мушкуллашиб бормоқда. Мудом келажагимиз бозор иқтисоди шароитида яшаш экан, ҳозирданоқ тушунтириш ишларини кенгроқ йўлга қўйишимиз лозим бўлади. Шуни алоҳида айтиш керакки, бўлажак бозор иқтисодиёти ҳеч кимга тайёр жаннатни ваъда қилмайди. Олдинда қийинчиликлар ҳам, танқисликлардан сўнг бошланадиган маъмурчиликлар ҳам турибди. Бозор муносабатлари кун тартибида ҳар хил хом ашё ва материаллар етказиб берадиган саноатни ривожлантириш масаласи, уларни қайта ишловчи тармоқларни кенгайтириш, корхоналарни энг замонавий жаҳон талаблари даражасидаги янги ускуналар билан жиҳозлашдек муҳим вазифалар зиммамизда эканлигини ҳеч ким инкор этолмайди. Бу юмушларга ёрдамчи ҳисобланган барча қўшимча ишлаб чиқариш корхоналари учун илмий-техника маълумотларини ҳозиржавоблик билан тайёрлаб берадиган компьютерларни ҳаётга тезроқ қўллай бошлашимиз зарур бўлади. Оқсаётган иқтисодимизни тиклаш ва уни бозор муносабатларига ўтказиб ривожлантириб юбориш шунчаки орзу ёки хаёлот эмас. Менимча, бу қадар мураккаб иқтисодий, ишлаб чиқариш ва илмий жиҳатларга доир вазифаларни ҳал этиш учун турли соҳалар бўйича юксак тайёргарликка эга бўлган жуда кўплаб малакали мутахассислар талаб қилинади.

Ёшларни ўта ноёб, тақчил, махсус таълим олишга йўллаш ва бундай билимлар учун ҳамма шароитларни яратиб бериш орқалигина биз яхши кадрларга эга бўлишимиз мумкин. Бу борада ҳозирги жумҳурият президентининг бошлаган фаолиятини тўла қўллаб-қувватлайман. Биз ҳукуматдан ҳунарга, илм ва малака оширишга янада рағбатлантирувчи янги фармонларнинг чиқишини кутамиз. Лекин ҳозирги шароитда яна бир муаммони чуқур мулоҳаза қилишга тўғри келаяпти. У ҳам бўлса қарийб 10 миллион ёшларни тўлақонли маълумотли қилиш масаласи. Бу ерда гап шунчаки ўрта маълумотли, яъни ёзишни, ўқишни биладиган даражада эмас, балки ривожланган мамлакатлардаги ўрта маълумот даражасига етказиш ҳақида боради. Бунда, албатта, етук миллий кадрларни тайёрлаш масаласига алоҳида эътибор бериш лозим бўлади. Аслида бу иш қандай аҳволда? Иқтисодимизнинг асосий бўғинларида ишловчи ўрта мактабнинг ҳар бир битирувчиси мустаҳкам билимга эга деб чин дилдан айта оламизми? Мактабларда ўқувчиларни ўрта, кучсиз ва кучлиларга ажратишга шунчаки кўникиб қолганлигимиз ташвишлидир. Лекин ўрта ва кучсиз ўқувчиларнинг аксариятига мактабда олган билимлари умрбод бўлиб қолаётганлигини чуқурроқ ўйласак иқтисодиётнинг ўрта бўғинида қандай кишилар ишлаётганлиги ёки келажакда ишлаши яққол аён бўлади.

Дарҳақиқат, бир ўйлаб кўрайлик, таълимни мактабдан сўнг тахминан битирувчиларнинг 30 фоизи давом эттиради. Қолган ўқувчилар учун эса мактаб партасидан сўнг ҳақиқий иш жараёни бошланади. Аксарият моддий неъматларни эса ана шу ўрта бўғиннинг катта, кўп сонли вакиллари яратадилар Очиғини тан олиш керак, бизда ўрта бўғиннинг билим савияси ва малакаси шу қадар қониқарсизки, бу билан бозор иқтисодига сира ўтиб бўлмайди, деб ўйлайман. Ўрта мактабларимизнинг ҳозирги шароити ва унда ўқитилаётган фанларнинг кўпчилигини янги шароитга мослаштириш даркор. Акс ҳолда мактаб ва реал ҳаёт ўртасида шундай бўшлиқ ҳосил бўладики, бу бўшлиқ ўнглаб бўлмайдиган иқтисодий зиёнларни келтириб чиқариши мумкин. Хўш, ўрта мактаб кўпчилик учун охирги илм олиш даргоҳи экан, умуман, ўрта маълумотли киши қандай билимга эга бўлиши керак? Албатта, бу саволга кўпчилик «хат-саводли бўлиб, оқ-қорани таниса бўлди-да, асосий фанлардан ўртача билимга эга бўлса кифоя» деб жавоб беради. Менимча, бунинг ўзи етарли эмас. Ҳозирги замон ўрта маълумотли кишиси — бу ҳар томондан етук саводли, юридик, иқтисодий ва компьютерли саводхон киши бўлиши керак, деб ҳисоблайман. Ривожланган чет мамлакатларда талаб худди шундай.

Бизнинг мактаблар бу борада ўта ночор. Ўйлаб кўрингчи, бола бошланғич юридик ва иқтисодий таълимни мактабда олмаса қаерда олади. У ўқишни бирор махсус ёки олий даргоҳда давом эттирсагина бундай билимни олиши мумкин. Лекин мактабдан сўнг иш фаолиятини бошловчилар бундай ҳаётий, инсоний зарур билимлардан бебаҳра бўлиб қоладилар-ку.

Шу ўринда ҳозирги кунда энг долзарб муаммо — жиноятчиликни олиб кўрайлик. Сир эмас, жиноят қилувчиларнинг аксариятини ўрта бўғин вакиллари содир этмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги ўз қилмишларининг оқибатини билмай шу йўлга кириб қолаётирлар. Ана шу иллат туфайли давлатимизнинг миллионлаб пуллари совурилмоқда. Мафкуравий дунёқараш орқага қараб кетмоқда.

Менимча, мактабда Ўзбекистон ССЖнинг жиноят кодексини шарҳлаб берадиган машғулотлар мунтазам ўтилганда эди, бундай нохуш ҳолларнинг пайи қирқилган бўлур эди. Бундай дарсларда меҳнат қонунлари кодекслари ҳам ўқувчиларига тушунтириб берилиши керак. Шу жиҳатдан ҳам мен бир педагог сифатида ўқувчиларнинг ҳуқуқий билимлардан тўла хабардор бўлишлари тарафдориман. Қолаверса, мактаб талабалари уй-жой, оила ва никоҳ кодексларидан ҳам воқиф бўлишлари зарур деб ҳисоблайман. Хуллас, мактаб учун ўртача маълумот даражасида юридик таълим режаномасини ишлаб чиқиш вақти келди. Бундай кўрсатмани яна марказдан кутиб ўтириш мутлақо ўринли эмас. Ўз жумҳуриятимизга хос режанома тайёрлаш ҳуқуқшунос олимларимиз қўлидан бемалол келади. Ана шу фикрларим иқтисодчи олимларимизга ҳам тааллуқлидир. Кичик корхоналарни бошқариш, пул, банк, ишбилармонлик, савдо, ташқи иқтисодий алоқаларнинг қонун-қоидаларининг содда маъносини нима учун юқори синф ўқувчиларига етказиш мумкин эмас. Албатта, мумкин, бунинг учун жуда содда тилда ёзилган иқтисодга, бошқарувга оид қўлланмалар яратиш зарур бўлади.

Бундай янги таълим қўлланмалари сўзсиз ёшларда бозор иқтисодига доир билимларни кенгайтиришга кўмаклашади. Бу фикрлар албатта менинг шахсий мулоҳазаларим. Умуман, мактабдаги кўпгина фанларни янги мафкуравий ва иқтисодий шароитга қараб аста-секин ўзгартиравериш керак.

Мактабларимизга иқтисодчи ва ҳуқуқшунос педагоглар тайёрлаш масаласи ҳақида ҳам ўйлаб кўриш зарур. Ўрта асрда яшаган машҳур инглиз файласуфи Ф. Бэкон шундай деган эди: «уч нарса миллатни буюк ва саховатли қилади: ҳосилдор ер, ривожланган саноат, ҳамда одамлар ва товарлар ҳаракатининг енгиллиги». Машҳур олимнинг бу ҳикматли сўзлари мустақил Ўзбекистонимиз учун ҳам нақадар фойдали эканлигини исботлашнинг ҳожати йўқ. Буюк ва саховатли бўлишимиз учун юксак билимни эгаллашимиз, заковатни шакллантиришимиз лозим бўлади. Бу ҳаракатларимиз эса мактабдан бошланишини унутмайлик.

Бахтиёр КАРИМОВ,
Тошкент шаҳар Чилонзор ноҳиясидаги 138-мактабнинг математика ва информатика ўқитувчиси.

Аҳолига қулайлик

● **ДЎКОНЛАРДА** лимонад, минерал сув ва бошқа чанқовбосди ичимликларнинг етишмаслиги — шиша идишларнинг ниҳоятда етишмай турганлиги натижасидир. Бу муаммони ҳал қилиш учун Чирчиқ шаҳар савдо корхонаси тўғридан-тўғри микрорайонларнинг ўзида аҳолидан бўш шишаларни қабул қилишни уюштирди. Олдиндан келишилган вақтда чирчиқликларнинг уйлари ёнига юк машиналари келади. Идишлар махсус пунктлардаги нархлар билан қабул қилинади. Дастлабки тажриба шиша идишлар топшириш анча кўпайганлигини кўрсатди.

Оржоникидзе ноҳиясида

ШОИР ТАВАЛЛУДИ ОЛДИДАН

● КУНИ кеча Қибрай маданият уйида Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги олдидан бадиий кеча бўлиб ўтди. Унда ноҳия байналмилал маданий маркази раиси Озод Искандаров сўзга чиқиб, Навоийнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида сўзлаб берди.

Сўнгра ноҳия маданият уйи ходимлари ҳамда ноҳиядаги Ойбек номли 2-ўрта мактаб ўқувчилари Уйғун ҳамда Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» пьесасидан кўринишлар намойиш этишди. Алишер ролини ижро этган Убай Мансуров ҳамда Гули образини маромига етказган 10-синф ўқувчиси Озода Қориевани йиғилганлар қарсаклар билан олқишлашди.

Кечани ноҳия маданият уйи, ноҳия байналмилал маркази ҳамда марказий кутубхона ходими Шоира Эргашева ташкил қилишди.

СЕНИНГ НУҚТАИ НАЗАРИНГ

● ЯҚИНДА ноҳия партия қўмитаси ҳузуридаги мунозара клуби ўзининг «Сенинг нуқтаи назаринг» деб номланган навбатдаги баҳсини ўтказди. Уни ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби Г. С. Миразимова олиб борди. Дастлаб тарих фанлари доктори, профессор Абдулла Абдуғаниев сўзга чиқиб «Партиянинг ҳозирги қайта қуриш шароитидаги мавқеи» мавзусида маъруза қилди. Сўнгра клуб аъзоларидан журналист О. Искандаров, ноҳия халқ назорати комитети раиси Н. Тоиров, ноҳия ижроия қўмитаси раисининг муовини Р. Шералиев, «Қибрай» совхози директори Н. Тожибоев, «Ильич» номли паррандачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси партия қўмитаси котиби К. Содиқов, ноҳия партия қўмитаси инструктори Д. Саъдуллаев, ноҳия ремонт-ишлаб чиқариш корхоналари директори Б. Рустамов ҳамда ноҳия партия қўмитаси мафкуравий ишлар бўйича котиби А. Орифжонов юқоридаги мавзу бўйича сўзлаб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Р. ИНОҒОМОВА.

Пойтахтимизнинг Ҳамза ноҳиясида унутилган анъаналар қайта тикланмоқда

ТЎЙ ТЎЙГА УЛАНДИ

ЗАМОНА зайли билан унутиб юборилган, оёқ ости қилинган миллий удумлар, урф-одатларимиз рўшноликка чиқа бошлади. Қадим-қадимдан ота-она-ю, бобо-момоларимиз қадрлаб келган, кейинчалик эса «эскилик сарқитлари» тамғаси остида жамиятимиздан сиқиб чиқарилган, топталган анъаналар, турли маросимлар бугун яна ҳаётимиздан ўрин олмоқда, қадр топмоқда.

Пойтахтимизнинг Ҳамза ноҳиясидаги авиасозлар маданият саройида бўлиб ўтган тадбир ҳам миллий урф-одатларимизга бағишланди. Шу куни бу ерда уч авлод вакиллари учрашди.

Кечани Тошкент шаҳар маданият Бош бошқармаси таржимони, кўплаб миллий тадбирлар ташкилотчиси Машкура Ҳайдарова очиб, даврага умр йўлдошлари билан қўша қариган Олимхон Эшонхўжаев, Бобохон Жунаев, Ҳамиджон Тожибоев, Бегмат Пирматовларни таклиф қилди. Сўнгра «Ёр-Ёр»ни куйлаб уларнинг рафиқалари кириб келишди. Бир неча йиллар аввал ўзларининг тўй кечаларида бўлган «тортишмачоқ»ни такрорлашди. Қадимий айтишувларни ижро этишди.

Эллик йил бирга яшаб, беш нафар фарзандни тарбиялаган, уйли-жойли, касб-ҳунарли қилган Улуғ Ватан уруши ветерани Бегмат ота Пирматов ҳамда 24 йилдан буён «Янгиобод» маҳалласи хотин-қизлар кенгаши раиси Салима ая Пирматоваларнинг олтин тўйлари набиралари Равшанжоннинг никоҳ тўйига уланди. Нилуфар ва Равшан Дўноновларга ноҳия ЗАГС бўлими мудираси вазифасини бажарувчи Дилором Умурзоқова уларнинг никоҳлари қайд этилган гувоҳномани топширди.

Хонанда Маъмуржон Машрабов ижросида «Тўйлар муборак» қўшиғи ўзгача жозиба билан янгради. Шундан сўнг ноҳия партия қўмитасининг мафкуравий ишлар бўйича котиби Раҳбархон Раҳмонова тўй соҳиблари — қарияларга камёб маҳсулотлар харид қилишлари учун махсус таклифномаларни тақдим этди.

Маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгаши раиси, шаҳар Совети депутати, ўзининг кумуш тўйини нишонлаётган Неъмат Ҳасанов сўзга чиқиб, йиғилганларни тантанали кун билан, миллий анъаналаримизнинг қайта қарор топаётгани, ўзбек халқи ўзлигини таниётгани билан қутлади.

Бир пайтлар вилоятимиздаги жамоа хўжаликларидан бирида бригада бошлиғи бўлиб ишлаган, сўнгра кўп йиллар «Подъёмник» заводида ишлаб пенсияга чиққан 101 ёшли Абдували ота Усмонов шундай кунларга етганидан шодлиги ҳақида гапириб, йиғилганларга узоқ умр тилади, ёшларга панд-насиҳат қилди, ахлоқ-одобга доир ибратли гаплар айтди.

Ҳаётини фақат меҳнатга бағишлаган, ўн нафар фарзандни тарбиялаб вояга етказган бу табаррук отахон айни кунда 120 нафардан ортиқ невара-чевара ардоғида. Шунингдек, 105 ёшли Саври ая Файзуллаевани ҳам фарзандлари, невара-чеваралари бошларига кўтаришади, эъзозлашади.

Кечада замонавий куй-қўшиқлар қатори кўплаб «эски» ашулалар ижро этилди. Уларни тинглар эканман, санъатимиз шу қадар қадимий ва шу қадар навқирон эканлигининг гувоҳи бўлдим. Чунки биз ёшлар шундай қўшиқларимиз борлигини билмас эканмиз. Мени, айниқса, авиасозлар заводида ишлаб пенсияга чиққан, «Нодира» маҳалласи маросимлар қўмитаси раиси Тожиддин Аширматов ижро этган «Ёр-ёр» ҳайратга солди. Она алласию ёр-ёрини эшитганману, бироқ ота ёр-ёрини эшитмаган эдим. Ундаги мазмун, оҳангнинг ўзи бир олам. Қўшиқ шундай якунланар экан:

Ҳай-ҳай қизим, жон қизим,
Бахтинг бўлсин, ёр-ёр,
Хон ҳазрати қизидек
Тахтинг бўлсин, ёр-ёр.

Тожиддин ака ижросидаги «Ёр-ёр»ни томошабинлар алоҳида мамнунлик билан тинглашди. Назаримда унинг жарангдор ва ширали овози барчани сеҳрлаб қўйгандек эди.

«Замондош» маданият уйининг «Юлдузлар» болалар дастаси қўшни Ленин ноҳиясидан ташриф буюрган «Гавҳар» халқ ижодиёти дастаси ҳамда ноҳиядаги «Настарин» профилакторийси ходими Муҳаббат Алиматова ўз санъатлари билан кечага файз киритишди.

Тошкент шаҳар маданият бош бошқармаси, Ҳамза ноҳия маданият бўлими ҳамда «Замондош» маданият уйи ходимлари ташаббуси билан ташкил этилган ушбу тадбир ниҳоясида кумуш ҳамда олтин тўй соҳиблари, шунингдек, ёш келин-куёвларга эсдалик совғалари тақдим этилди. Яна қўшиқ янгради. Жозибали қўшиқлар шўх-шўх рақсларга уланиб кетди...

Р. УСМОНОВА.

● **СУРАТЛАРДА:** Тошкент шаҳар авиасозлар маданият саройида бўлиб ўтган тантанадан лавҳалар.

Суратчи: **А. ТЎРАЕВ.**

• Инсон ва қонун •

МОЛ ЎҒРИЛАРИ

Қорахитойга ўғри оралаб қолди: қандайдир номаълум кимсалар куппа кундузи кишиларнинг оғилхонасидан сигирини, яйловда ўтлаб юрган буқасини, подадаги тана-тойлаларини ўғирлаб кетарди. Ўғрилардан на из қолади, на нишон. Моллар эса йўқолаверади. Қўл билан ушлаб олмасангиз, кимдан гумонсирайсиз? Молидан айрилган киши бир-икки кун ичи ачишиб юрадию, кейин: «Келган бало шу билан кетсин», деб қўя қолади.

Ўғрилар одамларнинг ана шу одатларини яхши билишади. Шунинг учун ҳам бировларнинг молларини худди ўзларининкидек бемалол етаклаб кетишаверади...

Искандар Холиқов тоғни урса талқон қиладиган йигит. Лекин, шу савлатига ўғирликдек жирканч ишни ўзига «касб» қилиб олган. Шу йилнинг 26 апрель куни у ҳамқишлоғи Ойдин Раззоқованинг ҳовлисига хўроз қўндоқдан тушмасдан кирди. Ҳовлида у—бу нарса қидириб, узоқ ивирсиди. Тополмади. Сўнг ичкари эшикни бузиб, осиғлиқ турган камзулча чўнтагидан 20 сўм топди. Йигирма сўмга йигитлик ориятини сотиб, деразадан тушиб қочди.

Бахтиёр Ҳошимовни бир ичса тўхтатиб бўлмайди. Текин бўлса, заҳарни ҳам «отиб» юборади. Шу йигит ўртоғи билан Қорахитойдаги узоқроқ танишининг тўйига келди. Биладики, тўйда сўзсиз арақ, вино бўлади. Лекин, ҳозир ичкилик топиш мушкул. Тўй эгаси қурумсоқроқ эканми, дастурхонга арақларни кам қўйибди. Уч-тўрт стакан Бахтиёрнинг чап ичагига юқ ҳам бўлмади. Таъби хира бўлиб, кўчага чиқди. Телпаги йиртиғидан озроқ наша олиб, сигаретага қўшиб чекди. Шу пайт кўзи чироқ ёниб турган оғилхонага тушди. Ҳамма тўй билан овора. Эртага бозор. Кишибилмас сигирни етаклаб олиб чиқиб кетиш мумкин. Шундай қилди. Афсуски, бироз юргач, орқасидан тўй эгаси қувиб етди. У ўғри танишига сигирни етаклатиб, тўйхонага олиб келди. Уйқусираб ўтирган одамларнинг кўзлари «ярқ» этиб очилди, томошага ўч болакайлар тўпланишди. Қани энди ер ёрилса, Бахтиёр кириб кетса! Йўқ, ер ёрилмади. Одамларга хўп томоша, мазаҳ бўлгандан сўнг, «ҳурмат-иззат» билан ички ишлар бўлимига кузатиб қўйишди.

Абдуҳаким Қодиров тўрт марта мол ўғирлаб, қамалиб чиққан «илғор» тажрибакорлардан. «Касб»ини яхши кўради. Чунки, мол-қўйда тил йўқ, дод-вой кўтармайди, эгасини ёрдамга чақирмайди. Етакласа индамай кетаверади.

Бугун ҳам Абдуҳаким тут дарахтлари панасида қулай фурсатни кутиб ўтирибди Ана, Аҳатали Турсунбоев уйи ёнидаги сигирини бошқа жойга жилдириб, яна ўз иши билан машғул бўлди. Тажрибали ўғри билдики, мол эгаси энди бирор соатсиз қайтиб келмайди. Дарров сигирни ечди. Жонивор ҳам энди эгам шу экан, да, деб орқасидан эргашиб кетаверди.

Ўша куни Жумабой Тўралов телевизор қаршисида ёнбошлаб, қандайдир кинофильмни томоша қиларди. Худди шу пайтда эса Абдуҳаким Жумабойнинг буқачасини молхонасига боғлаб, кўрадиган фойдасини ўзича хомчўт қилиб ётарди. Эртасига яна Қорахитойга келиб, Тошпўлат Азимовнинг каттагина буқасини олдига солиб, ҳайдаб кетди.

Ангрендаги мол бозорида икки-уч молнинг арқонини ушлаб, кўзлари «олма-кесак» териб турган йигит ўша «машҳур» Абдуҳаким бўлади. Қани энди, тезроқ сотсаю, жуфтакни ростлаб қолса! Шу пайт кимдир: «Мана, менинг молим!», деб бақириб, арқонга ёпишди. Яна кимдир ўғрининг ёқасидан тутди. Хуллас, шу куни Абдуҳакимни етаклаб, милицияга олиб боришди.

Собиржон Имонов эса отга ишқибоз. Бозорга бориб, ҳалол пулига сотиб олишга кўзи қиймайди. Шунинг учун бошқаларнинг отларини миниб қочади.

Ўғрининг кўрган куни қурсин. Ҳамиша аланглаб яшайди. Еган-ичгани юқ бўлмайди. Ўғрилар Оҳангарон халқ судининг ҳукми билан турли муддатга озодликдан маҳрум этилдилар.

Шу билан тавба қилишар, деб ўйлайсизми? Қаёқда! Эртага қамоқдан чиққач, яна мол излашга тушадилар. Ўғирлик учун сазойи бўлмасликларини, қаттиқ жазо берилмаслигини яхши билишади.

Бизнингча, ўғриларга шундай жазо бериш керакки, бир умр эслаб юришсин, қайтиб бу йўлга киришмасин.

Ҳамқишлоқларимдан хафа бўлиб кетаман баъзан. Қарангки, куппа-кундузи бегона одамлар ён қўшнимиз ёки ҳамқишлоғимизнинг молларини етаклаб кетса, унинг ёнидан индамай ўтиб кетамиз, «тўхта, бу фалончининг моли-ку?», демаймиз. Шу боисдан бўлса керак, қорахитойлик Азиз Тўраев, Анорбой Маматов, Ғофиржон деган кишиларнинг, Унгут, Оқча, Ёнариқ, Қўрғон, Оқтепа қишлоқлари аҳолисининг ўғирланган моллари ҳанузгача топилмаяпти. Участка инспекторларига ажратилган ҳудудлар ҳаддан ташқари катта. Кўнгилли халқ дружиначиларидан эса умид йўқ. Нима қилиш керак? Агар аҳвол шу тарзда кетаверса, мол ўғриларига ҳар куни «байрам» бўлаверади.

Биз ноҳия ва вилоятдаги ҳуқуқ-тартибот органларининг раҳбарлари бирор чора кўришар, деган умиддамиз.

М. ҚАЮМОВ.

ҚИСҚА САТРЛАР

● **ОҲАНГАРОН.** Ноҳия ўрмон хўжалиги ишчи-хизматчиларининг кўпчилиги ерли халқ бўлганлиги ҳолда бу ерда ўзбек тилига давлат мақоми берилганлиги тўғрисидаги қонун деярли амалга ошмаяпти. Мен Оҳангарон, Ангрен шаҳарларининг қатор корхоналари, шифохонасида ҳам бу борада ўзгариш бўлмаганлигини ўз кўзим билан кўрдим. Шиорлар, кўргазма тахталаридаги ёзувлар илгари қандай тилда ёзилган бўлса, шундайлигича қолган. Бу шаҳарлар раҳбарларига қонуннинг дахли йўқмикан?

Ў. ЖЎРАЕВ,
ишчи.

● **ТОШКЕНТ.** «Жумҳурият «Меҳр-шафқат ва саломатлик» фонди ташкил этилганига яқинда икки йил тўлади. Бу вақт мобайнида у Улуғ Ватан уруши ногиронлари ва қатнашчиларига 46 минг, байналмилалчи жангчиларга 70 минг, урушда ҳалок бўлганлар оиласига 26 минг сўмликдан зиёд ёрдам кўрсатди. Шунингдек, фонд маблағидан кам таъминотли оилалар, болалар уйлари, кексалар интернатлари ҳам фойдаланмоқдалар.

М. УСМОНХЎЖАЕВ.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Сешанба

4 ДЕКАБРЬ

✦ **ЎзТВ I**

18.05 Янгиликлар. 18.10 Қувноқ ёлғончи. Мультфильм. 18.20 Ўзбек тилини ўрганамиз. 18.50 Элга хизмат: талаб ва таклиф. 19.30 «Ахборот». 19.45 Мустақиллик ва бозор иқтисодиёти. 20.30 «Ахборот». 20.50 Суянчим — шеърият. Шокир Хакимий. 21.30 «Время». 22.00 Тафаккур гулшани. 23.20 Мудҳиш хато. Бадиий фильм.

✦ **ЎзТВ II**

19.05 Қишлоқда аҳволлар қандай. 19.50 Сузавер қайиқча. Бадиий фильм. 21.00 Қурилиш жабҳаларида.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ

21.30 «Время». 22.00 Ашки зиндаги. Телевизион спектакль премьераси. 23.00 Оталар. Бадиий фильм. 2-серия.

✦ **МТ I**

7.00 «120 минут». 9.00 Омега варианти. Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 10.10 Мультфильмлар. Шалпанг қулоқ. Шалпангқулоқ ва унинг дўстлари. 10.45 Айбсиз айбдорлар. Ҳозирги суд ишларида халқ маслаҳатчиларининг роли ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. 11.05 Болалар соати. (немис тили дарси билан). 12.05 Ниқобни очиб қара. Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. 12.50 Коллаж. 13.00 «Время». 13.40 «Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида. 13.55 Бу бизнинг турмуш. Телевизион ҳужжатли фильм. 16.00 Фольклор коллективларининг концерти. 16.20 А. Фед. РСФСР халқ артисти Л. Шчербинина ўқийди. 16.35 Бор бўл, мусиқа. 17.20 Объектив. «Юлейсрадио» (Финляндия) компанияси МТ экранида. 17.55 Бруунйада. Ҳужжатли фильм премьераси. 18.20 Калевала. Мультфильм премьераси. 3—4-сериялар. 18.40 Ажойиб қиш кунларининг бирида. Ҳужжатли фильм премьераси. 19.00 «Время». 19.30 Севги ва айрилиқ. Қадимий ва замонавий романслар. 20.15 Омега варианти. Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 21.30 «Время». «Юлейсрадио» (Финляндия) компанияси МТ экранида. 22.00 Ниқобни очиб қара. Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. 22.45 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида. 23.00 Россия парламент хабарномаси. 23.15 Сўз. Бадиий-публицистик программа.

✦ **МТ II**

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. Ўқув программаси. 9.15 Табиат сирлари. Илмий-оммабоп альманах. 9.35, 10.35 Жўғрофия. 8-синф. ССЖИнинг ўрмон ресурслари. 10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 11.35, 12.25 Мусиқа. 2-синф. П. И. Чайковский. Болалик альбоми. 12.05 Библиофика. 7-кўрсатув. 13.05 Космонавт Волковнинг ердаги сўқмоқлари. Ҳужжатли фильм. 13.15 Т. Дашкова куйлайди. 13.35 Ритмик гимнастика. 14.05 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. Дала ҳовли воқеалари. 1-серия. Илиқ ёмғир. 17.25 Николай Грицюк... Халқига бегона мусаввир. Телевизион ҳужжатли фильм. 18.05 Тарих саҳифалари. Давр. Н. М. Карамзин. 18.50 Коллаж. 19.00 «Время». 19.30 Москва Давлат филармонияси академик симфоник оркестрининг концерти. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 Биз қул эмасмиз. Ўсиб келаётган ёш авлод тарбияси учун жамиятнинг масъулияти ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. 21.15 Қарқара жойини ўзгартирди. Телефильм. 21.25 «Тўсиқ». Ёшлар рэкети. 21.50 Кичик концерт. 22.00 Рингга чақирилади. Бадиий фильм. 23.25 Қувноқ қалб. Телефильм. 24.00 ССЖИ Олий Кенгашининг сессиясида. 01.00 Хоккей. ССЖИ чемпионати. «Спартак» — «Динамо» (Москва).

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек давлат филармонияси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
5, 6 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.00 ДА
ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ АРТИСТИ
КАМОЛИДДИН РАҲИМОВ
КОНЦЕРТИ

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Чипталар саройкассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
7 декабрь соат 19.30 да
8, 9 декабрь соат 16 ва 19.30 да
«ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ»
«ҚИЗИҚЧИ—90» КУРИГИНИНГ ҒОЛИБИ, ЛЕНИНОБОДЛИК КУЛГИ УСТАСИ
ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
Тожикистон ССЖда хизмат кўрсатган артист
ҚОДИРЖОН МИРАШУРОВ
(7—8 декабрда)
хушовоз хонанда
АБДУРАУФ ОЛИМОВ
(9 декабрда)
ИЖРОСИДА
КУЙ ВА ҚЎШИҚ БАЗМИ
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

СОВЕТ МАДАНИЯТ ЖАМҒАРМАСИ
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ БЎЛИМИНИНГ
«МАДАНИЯТ» БИРЛАШМАСИ
25 ДЕКАБРДАН 10 ЯНВАРГАЧА
«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
болалар ва мактаб ўқувчилари учун
ЯНГИ ЙИЛ АРЧА БАЙРАМИНИ ЎТКАЗАДИ
Томошада Қорбобо, Қорқиз ва бошқа эртак қаҳрамонлари билан учрашасиз.
Янги йил совғалари сизларни кутмоқда.
Мурожаат учун телефонлар: 32-39-83, 41-01-83.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
1990 ЙИЛ 22 ДЕКАБРДАН
1991 ЙИЛ 14 ЯНВАРГАЧА
БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН!
ҚИШКИ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА
«ЦИРКДА АРЧА»
ЯНГИ ЙИЛ АРЧА БАЙРАМИ ТОМОШАЛАРИ
Томошада Қорбобо, Қорқиз ва эртак қаҳрамонлари, шунингдек ўргатилган ҳайвонлар ҳам қатнашадилар.
ТОМОШАЛАР
22 декабрда — соат 16, 19.00 да,
23 декабрда — соат 12, 15, 18.00 да,
24—29 декабрда — соат 10, 12, 14.30, 17, 19.00 да,
30 декабрда — соат 17.00, 19.30 да
31 декабрда — соат 17.00 да,
1 январда — соат 10.00 да,
1—7 январда — соат 17, 19.30 да,
8—13 январда — соат 10, 12, 14.30, 17, 19.30 да бошланади.
Нақд пул тўлаш ва пул ўтказиш йўли билан олдиндан патталар сотиш ташкил этилган.
Касса ҳар куни соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
100 дан зиёд патталарга бўлган буюртмалар ноҳия кассаларида иш жойларига хизмат кўрсатади.
Маълумотлар учун телефонлар: 44-35-84; администратор — 44-29-04, 44-35-91.

Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармаси
42-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Қуйидаги ихтисослар бўйича
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Электргаз пайвандчи, механика-йиғув ишлари чилангари, кенг йўналишдаги дастгоҳ ишчиси, электромонтажчи.
ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ОЙ.
Билим юртига 35 ёшгача бўлган ўрта маълумотли, Тошкент шаҳри ва шаҳарга яқин ноҳияларда яшовчи йигитлар қабул қилинади. Ўқиш муддати меҳнат стажига киради. Ҳар ойда стипендия ва меҳнат амалиёти вақтида ойлик маошнинг 50 фоизи берилади. Билим юртини аъло баҳо билан тамомлаган ўқувчиларга олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади.
Билим юрти ҳузурида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт шўъбалари ишлаб туради.
ЎҚИШ 1991 ЙИЛ 15 ЯНВАРДАН БОШЛАНАДИ.
Қуйидаги ҳужжатлар топширилади: паспорт ва маълумоти тўғрисидаги ҳужжат.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй. (9, 24, 51, 60, 67, 72, 91, 156, 165-автобуслар; 2, 16, 22, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба хиёбони ва Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси» бекати. Телефон: 34-37-14.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Д.—1931. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12